

Wordspire!

? เป็นบ้าอะไรถึงต้อง Wordspire!

หลายวันก่อนผมบังเอิญได้ซื้อหนังสือเล่มไม่ใหญ่มากอยู่เล่มหนึ่งชื่อว่า *Word-Spy* ซึ่งเป็นหนังสือที่คนรวบรวมเขาเที่ยวได้ไปค้นหาคำศัพท์แปลกๆ ใหม่ๆ ในวงการหนังสือบ้าง ในวงการข่าวบ้าง หรือในแวดวง internet บ้าง ฯลฯ แล้วจับมันมาประมวลไว้ด้วยกันเพื่อให้เห็นอีกวิวัฒนาการหนึ่งของ “วัฒนธรรมทางสังคม” ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ... น่ารักดีครับ ...

ในมุมมองส่วนตัวของผมแล้ว ภาษาก็คือแค่ “เครื่องมือเพื่อการสื่อสาร” ไม่ใช่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แตะต้องไม่ได้, ดัดแปลงแก้ไขไม่ได้, ล้อเลียนหรือล้อเล่นไม่ได้ แม้ว่ามันอาจจะมีมาตรฐานที่รับรู้ทางความรู้สึกร่วมกันในสมัยหนึ่งๆ ว่าอย่างไรเรียกว่าสวยงาม อย่างไรเรียกว่าไพเราะ แต่หากเราต้องการเป็นเจ้าของภาษาที่ตายแล้ว ก็จงทุ่มเทแรงกายแรงใจทั้งชีวิตเพื่อจะปกป้องรักษาให้มันตายชากอยู่อย่างเดิมของมันตราบชั่วฟ้าดินสลาย ... แล้วก็ภูมิใจภูมิใจในผลงานอันยิ่งใหญ่ของตนเองในฐานะที่เป็นผู้ทำให้ชื่อก้านหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษย์หมดสิ้นขาดตอหายไปจากชวบนแห่งวิวัฒนาการ ... ลูกหลานก็คงจะเคารพเทิดทูนเป็นอย่างยิ่ง (นะสิง) !!

ผมไม่ใช่นักภาษา ไม่ได้ร่ำเรียนมาในสาขาวิชาซีพด้าน “การศัพท์ภาษา” ผมจึงชมชอบที่จะดูการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างมีชีวิตชีวาของ “เครื่องมือเพื่อการสื่อสาร” ชนิดนี้ **หลายๆ คำที่ใช้หลายๆ วลี หรือหลายๆ ประโยคที่สื่อสารกันอยู่นั้น ได้สะท้อนความคิดหรือชีวิตบางด้านของผู้คนในสังคมออกมาอย่างน่าสนใจทีเดียว** ... หลายๆ คนอาจจะจัดให้อ่านหนังสือเป็น “งานอดิเรก” ประเภทหนึ่ง ซึ่งตัวผมเองก็น่าจะจัดอยู่ในกลุ่ม “วิชาชีพอิสระ” ที่ว่านั่นได้ด้วย เพียงแต่จุดมุ่งหมายของการอ่านอาจจะผิดแผกแตกต่างกันไปในบางวาระบางโอกาส เพราะบางครั้งผมก็อ่านหนังสือทั้งเล่มเพียงเพื่อจะหา “คำ” สวยๆ ชักคำเดียวเท่านั้นเอง ... และผมเรียกวิธีการของผมนี้ว่า **Wordspire!**

Word-Spy อาจจะเป็นเรื่องราวของการสืบค้นที่ไปที่มาของคำศัพท์หนึ่งๆ ที่ผลุดขึ้นมาในสังคมที่ยังมีการสื่อสารกันอยู่ แต่ **Wordspire!** ไม่ได้สนใจที่มาที่ไปของการใช้งาน แต่สนใจใน “อารมณ์” ที่เกิดขึ้น ณ ขณะหนึ่งๆ ที่พบเห็นคำนั้นๆ กระโดดโลดเต้นอยู่ในห้วงสามัญสำนึกของตัวเอง บางครั้งก็คล้ายกับเป็น “คำบันดาลใจ” หรือ inspired words แต่บางครั้งก็อาจจะเป็น “คำบันดาลใจโตะ” ได้เหมือนกัน ... ซึ่งเราก็ไปเอาแน่กับอารมณ์ของคนไม่ได้อยู่แล้ว (โดยเฉพาะคนดัง)

Wordspire! อาจจะไม่เหมือนกับ “การสะสมปกหนังสือ” ที่ผมเคยบอกเล่าไว้ในเอกสารชุดก่อนๆ เพราะไม่ได้ผูกติดอยู่กับความสวยงามของ art work ที่ใช้เป็นแบบปกหนังสือโดยตรง แต่มันเป็นเรื่องของการหยิบยกคำหนึ่งๆ มาปะติดปะต่อกับอารมณ์หรือความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ ณ ขณะเวลาหนึ่ง ซึ่งบางครั้งก็เป็นคำโดดๆ บางครั้งก็เป็นแคว่ลี บางครั้งก็อาจจะยาวเป็นประโยคหรืออาจจะถึงย่อหน้าไปเลย ☺ ... จะว่ากันไปแล้ว **Wordspire!** ก็คือ super-set ที่มี sub-set เป็น *Random Words* และงานอดิเรกอย่าง “การสะสมปกหนังสือ” ของผมรวมอยู่ด้วยนั่นเอง ... แต่ครั้งจะให้หาคำในภาษาไทยมาใช้สำหรับเรียกชื่องานอดิเรกประเภทนี้จริงๆ ผมก็อยากจะเรียกมันว่า “ศัพท์านุทีโนรมณ์” ... โดยมาจากคำว่า “ศัพท์ + อนุทิน + อารมณ์” ... จะจัดเป็นคำสมาสหรือคำสนธินั้นผมก็ไม่วุ่นเหมือนกัน เพราะผมนี่ก็อยากจะถูกมันขึ้นมาใช้ของผมเองทั้ง 2 คำนั้นเลย ☺

Mr. Z.,
กรุงเทพฯ 26.06.2004

? ธรรมวินัย

เพื่อความเป็นสิริมงคล ผมจึงเลือกเอาคำที่เป็น “ของสูง” นี้มาอ่านต่อมน้ำลายของตัวเองซะก่อน เพราะบังเอิญได้มีโอกาสพบเห็นพระสงฆ์เดินข้ามถนนตรงที่ **ไม่ใช่ทางข้าม** ทำให้หวาดยานพาหนะในบริเวณนั้นต่างพากัน “ชะลอเอาบุญ” กันยกใหญ่ ... นับเป็นสี่ส้นสี่ม ๆ เหลือ ๆ บนท้องถนนในช่วงโมงเร่งด่วนที่แปลกตาดีเหมือนกัน ... แล้วอารมณ์ซนๆ ในแบบของผมก็เลยนึกถามขึ้นมาว่า “**การข้ามถนนให้ตรงทางข้าม**” นั้น น่าจะต้องมีบัญญัติไว้ในวินัยสงฆ์ด้วยรีเปล่า? ... แล้วในภาษาบาลีจะเรียก “ทางม้าลาย” หรือ “ทางเดินเท้าข้ามถนน” นี้ว่าอะไร?

ผมเคยได้ยินมาว่าพระวิ่งไม่ได้ ไม่ใช่เพราะไม่ได้ใส่กางเกงใน แต่เพราะมันเป็นการ “ไม่สำรวม” ซึ่งถือว่าผิดวินัยของสงฆ์เล็กน้อย มันจึงน่าเห็นใจที่ท่านจะต้อง “ค่อยๆ เดินอย่างสำรวม” บนถนนที่หวาดยานทุกคันกำลังต้องเร่งรีบ ... แต่ว่า ... ถ้าการวิ่งถือว่าผิดวินัยสงฆ์ แล้วการไม่เคารพกฎระเบียบจราจรของสังคมที่ทุกๆ คนรวมทั้งพระสงฆ์องค์เจ้าทุกท่านจำเป็นต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่นั้น เรียกว่าผิดวินัยด้วยรีเปล่า? เราจะเรียกการฝ่าฝืนระเบียบสังคมนี้ว่า “**บิณฑบาต**” หรือว่า “**การเบียดเบียน**”? ... ถึงแม้ว่าผู้คนในสังคมพุทธอาจจะพอใจกับการชะลอเอาบุญ แต่นั่นคือสิ่งที่พระสงฆ์พึงขอ**บิณฑบาต**จากสังคมหรือไม่?

ปกติแล้วผมจะแยกคำว่า “**ธรรมวินัย**” ออกเป็น 2 คำคือ “**ธรรม**” กับ “**วินัย**” โดยผมถือว่า “**ธรรม**” ก็คือ “**ธรรมดา**” หรือ “**ธรรมชาติ**” ซึ่งหลักพระธรรมทางพุทธศาสนาก็คือบันทึกคำสั่งสอนที่บอกเล่าให้เราเข้าใจในกระบวนการที่เป็น “**ธรรมดาของโลก**” เข้าใจในหลักเหตุและผล เข้าใจในกระแสธารแห่งความไม่เที่ยงที่จะต้องปรับเปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัยต่างๆ ... เน้นย้ำที่ความเรียบง่ายอย่างปกติ “**ธรรมดา**” ไม่เสแสร้งแก่ง้งบ้าหรือดัดจริตให้มันฝืนกับความเป็นจริง ณ ขณะเวลาหนึ่งๆ ซึ่งจะกลายเป็นบ่อเกิดแห่ง “**ความขัดแย้ง**” หรือที่ท่านเรียกว่า “**ทุกข์**” นั่นเอง ... นี่ก็คือคำว่า “**ธรรม**”

ส่วนคำว่า “**วินัย**” ก็คือเรื่องของ “**ระบบระเบียบ**” หรือ “**กฎเกณฑ์**” บางทีก็เรียกว่าเป็น “**ข้อปฏิบัติ**” แต่ถ้าเข้มงวดหน่อยก็ถือว่าเป็น “**ข้อบังคับ**” นักช็อกว่านั่นก็จะมีการบัญญัติให้เป็น “**กฎหมาย**” เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการดำรงตนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไม่ต้องเกิดความขัดแย้งกัน ถือเป็นเรื่องของ “**ระเบียบทางสังคม**” ที่ทุกๆ คนไม่พึงละเลยเพียงเพราะความมั่งง่ายหรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวแต่ฝ่ายเดียว

โดยนัยที่ได้แถลงไขไว้ดังนี้ ผมจึงถือว่าพระสงฆ์ควรจะ “**ต้อง**” ข้ามถนนให้ตรงทางข้ามอย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกับการสำรวมกิริยาในกรณีอื่นๆ ที่ถือกันว่าเป็นวินัยของสงฆ์ *มีฉะนั้นแล้ว* หลัก**ธรรมวินัย**ของพุทธศาสนาก็จะเป็นเพียง**หลักการ**ที่ล่มสลายไปตั้งแต่การผลิตรถยนต์คันแรก ... *หู่ ... ห ... เลย !!* ... ซึ่งโดยทัศนคติส่วนตัวแล้ว ผมเองก็ไม่นิยมนับถือศาสนาที่ตายไปแล้วเหมือนกัน เพราะมันหมายถึงการนับถือ “**ระบบคุณค่า**” ที่ไม่รู้จักรับปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมแก่พลวัตรของโลกที่เป็นจริง !!

ผมก็ไม่ใช่ว่า “**นักบุญ**” หรือ “**นักบวช**” มาจากไหน หลักธงหลักธรรมก็ไม่ใช่ว่าจะลึกซึ้ง ภาษาบาลีก็อ่านไม่กระดิก แต่ก็มั่นใจเหลือเกินว่า “**บรรพชิต**” ไม่ได้แปลว่า “**อภิสิทธิ์ชน**” อย่างแน่นอน ความน่าเคารพเลื่อมใสจึงไม่ใช่อยู่ที่ชุด **uniform** ที่แต่ละท่านสวมใส่ แต่อยู่ที่จริยวัตรที่แต่ละท่านปฏิบัติเป็นหลักสำคัญ ... คนที่ยังมีลมหายใจอยู่ควรจะเอาใจใส่กับเรื่องระบบระเบียบที่มันสร้างความสงบร่มเย็นร่วมกันดีกว่า ส่วนไอ้เรื่องบาปเรื่องบุญหุ่ ... เอาไปคุยกันในนรกเหอะ !!

? *Butterfly Effect*

จำไม่ได้แล้วว่าเจอคำนี้ครั้งแรกเมื่อไหร่ รู้เลาๆ แค่ว่ามันเป็นเรื่องของ “ทฤษฎีแห่งความสับสน” หรือ Chaos Theory ... ตามแนวความคิดและความเชื่อที่ว่าทุกสรรพสิ่งในโลกล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างสับสนอลหม่าน ... เสมอ ...

Butterfly Effect เป็นอาการคนละแบบกับ Domino Effect หรือ “ปรากฏการณ์โดมิโน” เพราะรูปแบบของ Domino Effect นั้นเป็นเรื่องของการส่งผลกระทบต่อๆ กันไปในลักษณะแบบ “ปฏิกิริยาลูกโซ่” โดยไม่ค่อยจะมีการขยายผลในแต่ละช่วงจังหวะของการส่งต่อผลกระทบระหว่างกันเป็นขั้นๆ นั้น ... ส่วน Butterfly Effect จะเป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่คาดการณ์ระดับของความรุนแรงได้ยาก เป็นความสลับซับซ้อนของเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกัน แต่ส่งผลกระทบถึงกันและกันระหว่างปัจจัยต่างๆ ของปรากฏการณ์ย่อยๆ นับจำนวนมากมายมหาศาล ... ขนาดที่เขากล่าวกันว่า ... การขยับปีกของผีเสื้อเล็กๆ ตัวหนึ่งบนยอดเขาในทิเบต อาจจะทำให้เกิดพายุไต้ฝุ่นใหญ่ถล่มบ้านถล่มเมืองในทวีปอเมริกา !!

นี่ไม่ใช่เรื่องที่นักคณิตศาสตร์หรือนักทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์เขาบอกเล่ากันเล่นๆ ครับ มีความพยายามที่จะกำหนดสูตรบางอย่างขึ้นมาใช้ในการคำนวณ “ค่าแห่งความสับสน” นี้จริงๆ ในวงวิชาการต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและกระบวนการทางระบบนิเวศวิทยา หรือ ecology และดูเหมือนจะมีนักวิชาการบางคนพยายามที่จะโยนมันเข้ามาสู่โลกทางธุรกิจอีกด้วย

การประยุกต์เอา “กระบวนการทัศน์” ทางวิทยาศาสตร์มาเป็นตัวกำหนด “กรอบทางความคิด” ของสาขาวิชาอื่นๆ นั้นไม่ใช่เป็นเรื่องที่แปลกใหม่อะไรเลย เพราะมันเป็นของมันอย่างนั้นมาตลอดประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยชาติอยู่แล้ว ในเมื่อวิทยาศาสตร์คือวิชาความรู้ที่เกี่ยวกับกลไกต่างๆ ทางธรรมชาติและทุกๆ ปรากฏการณ์ในโลก ... หรือพูดอีกอย่างก็คือ เราใช้วิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจโลก เพื่อปรับปรุงรูปแบบในการดำรงชีวิตของเผ่าพันธุ์มาโดยตลอดนั่นเอง ... ทัศนคติที่คนเรามีต่อโลกจึงเป็นทัศนคติที่คนเรามีต่อทุกสิ่งทุกอย่างรอบๆ ตัวไปด้วย ... มนุษย์จึงผ่านพ้นช่วงเวลาที่ทำให้ความเคารพบูชาธรรมชาติ ก้าวมาสู่ช่วงเวลาที่ไม่ล่าและพยายามควบคุมธรรมชาติอย่างที่ยังเป็นกันอยู่ในทุกวันนี้ !!

เมื่อครั้งที่ทฤษฎีทางด้านฟิสิกส์นิวเคลียร์ต้องยอมรับสภาพของความไม่แน่นอนทางกายภาพของ atom ต้องยอมรับความไม่มีตัวตนของทุกสรรพสิ่ง ต้องยอมรับความจริงที่ทุกสรรพสิ่งสามารถดำรงอยู่ได้โดยอาศัยหลักแห่งความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ณ ขณะเวลาหนึ่งๆ ของมันเท่านั้น ... กระแสความเชื่อและความคิดดังกล่าวได้ไหลบ่ามาเป็นทัศนคติในการมองโลกทั้งโลกแบบที่เรียกกันว่าเป็น “องค์รวม” หรือ holistic หรือที่เรามักจะได้ยินใครๆ แถวสวนสัตว์ดุสิตชอบใช้คำว่า “บูรณาการ” อยู่เรื่อยๆ นั้นแหละ ... ทั้งนี้ทั้งนั้น แวดวงวิชาการต่างๆ ได้รับผลกระทบทางความคิดอย่างรุนแรงจากแนวความคิดที่นำเสนอไว้โดยนักฟิสิกส์นิวเคลียร์ชื่อว่า Fritjof Capra ในหนังสือเรื่อง The Tao of Physics ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาไทยในชื่อว่า “เต๋าแห่งฟิสิกส์” ... โดยส่วนตัวแล้วผมเชื่อว่านั่นคือจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติทางความคิดและทฤษฎีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การแพทย์ การทหาร ธุรกิจการค้า การทำงาน และการดำเนินชีวิตของผู้คนจนกลายเป็นความผันเรื่อง Globalization หรือ

“โลกาภิวัตน์” ในที่สุด ... การส่งผลกระทบต่อถึงกันในระดับ “คลื่นทางความคิด” ได้ก่อให้เกิดทฤษฎีใหม่ๆ ทางวิชาการของแวดวงต่างๆ มากมาย และเป็นชนวนให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความฝันของผู้คนในแต่ละสาขาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ... นี่คือนี่คือ Butterfly Effect จากหนังสือเพียงเล่มเดียว !!

บางทีนี่อาจจะเป็น “การใส่ไข่” ไข่ใหญ่เกินไปหน่อยให้กับหนังสือที่ผมนิยมชมชอบทั้งที่ยังไม่ได้อ่านตั้งแต่ต้นจนจบ แต่จากปีที่มันถูกตีพิมพ์ครั้งแรก (ปี 1975) ซึ่งก่อนกว่าแนวความคิดใหม่ๆ อีกหลายทฤษฎี ประกอบกับปริมาณที่มันสามารถจำหน่ายแจกออกไปในภาคภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาอื่นๆ ที่มันถูกถ่ายทอดออกมากกว่า 20 ภาษา (พิมพ์ทั้งหมด 43 ครั้ง แปลเป็นภาษาต่างๆ 23 ภาษา) ... ผมยังเชื่อเสมอว่า The Tao of Physics จะถูกอ่านโดยนักวิชาการที่ไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์สาขาฟิสิกส์นิวเคลียร์อีกนับหมื่นๆ แสนๆ คนอย่างแน่นอน ... ทั้งนี้ Fritjof Capra ได้ตีพิมพ์หนังสือเล่มที่สองคือ The Turning Point (ปี 1982) หรือ “จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ” ในภาคภาษาไทย อันเป็นตอกย้ำปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยบอกเล่าถึง “โลกทัศน์” ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วของแวดวงวิชาการต่างๆ นอกเหนือจากสาขาฟิสิกส์นิวเคลียร์ ... แต่ไม่ใช่เพื่ออวดอ้างว่าเป็นผลลัพธ์จากหนังสือเล่มแรกของเขา Fritjof Capra เพียงพยายามที่จะยืนยันแนวความคิดที่ว่า “โลกทัศน์” ทางวิทยาศาสตร์จะมีผลต่อ “โลกทัศน์” ในทางสังคมด้านอื่นๆ ทั้งหมดด้วยเสมอ !!

และมาถึงตอนนี้ Chaos Theory หรือ “ทฤษฎีแห่งความสับสน” ก็เป็นอีกแนวความคิดหนึ่งทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งผมไม่รับประกันว่าได้รับแรงบันดาลใจจากหนังสือเรื่อง The Web of Life (ปี 1996) ของ Fritjof Capra ด้วยมัย แต่ก็พอจะมองเห็นความต่อเนื่องของทั้งสองแนวคิดที่ว่านั้นอยู่พอสมควรทีเดียว คือเป็นเรื่องของการมองว่าความสัมพันธ์ของทุกสรรพสิ่งในโลกนั้นมีการเกาะเกี่ยวไขว้โยงเป็น “ตาข่ายสายสัมพันธ์” มากกว่าที่จะเป็นความสัมพันธ์แบบ “อนุกรมเชิงเส้น” อย่างที่โลกทัศน์แบบวิทยาศาสตร์ยุคก่อนเคยคิดเป็นทฤษฎีเอาไว้

ผมไม่ค่อยชอบคำว่า Chaos ที่แปลว่า “สับสน” มากนักหรอกครับ เพราะลึๆ ลงไปแล้วผมยังเชื่อว่ามันมีความสัมพันธ์แบบที่แน่นอนอยู่ที่ระดับหนึ่งเสมอ เพียงแต่ความสลับซับซ้อนของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันนั้นต่างหากที่ทำให้เรางงงวย แล้วก็เลยคาดการณ์มั่วๆ กันไปเองมากกว่าจะเป็นเรื่องของความสับสนโดยกฎทางธรรมชาติ ... แต่ผมชอบคำว่า Butterfly Effect ตรงที่มันฟังดูลึกลับฟังดูไม่น่าจะเป็นไปได้ ฟังดูเป็นสิ่งที่เพ้อฝัน แต่มันก็แสดงออกถึงสิ่งที่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์เดิมๆ ที่เราเคยยึดติดให้เป็น “โลกทัศน์” ของเรามาช้านานมากแล้ว ... และสมควรแก่เวลาที่ทุกๆ คนจะต้องทบทวนโลกทัศน์แบบ “อนุกรมเชิงเส้น” ของมนุษยชาติอีกครั้งอย่างถอนรากถอนโคนกันซะที

...

? Collaborate

นี่เป็นคำ “ไม่ใหม่” อีกคำที่น่าสนใจครับ แปลตรงๆ ตัวว่า “ร่วมมือกัน” และมีบ่อยครั้งที่เดี่ยวที่มันถูกใช้ในความหมายว่า “ประสานงานกันเป็นทีม” เวลาที่ถูกใช้ในหน้าหนังสือเกี่ยวกับธุรกิจ และคำนี้ก็มักจะถูกมองคู่กับคำว่า integrate หรือ intergration ที่แปลว่า “รวมตัวกัน” ถือเป็นกลุ่มคำยอดฮิตในยุคสมัยที่ “บูรณาการอย่างบ้าคลั่ง” ครับ ... เราไปเยี่ยมบ้านมันทั้ง 2 คำกันเลยดีกว่า ...

collaborate *intr.v.* **1. To work together, esp in an intellectual effort.** **2. To cooperate treasonably, as with an enemy.** [LLat. *collaborare*, *collaborat* -: Lat. *com-*, *com-* + Lat. *laborare*, to work (< *labor*, toil.) – **collaboration** *n.* -- **collaborative** *adj.* – **collaborator** *n.*

integrate *v.* -- *tr.* **1. To make a whole by bringing all parts together; unify.** **2 a.** To join with something else; unite. **b.** To make part of a larger unit. **3 a.** To open to people of all races or ethnic groups without restriction; desegregate. **b.** To admit (a racial or ethnic group) to equal membership in an institution or society. **4. Mathematics a.** To calculate the integral of. **b.** To perform integration on. **5. Psychology** To bring about the integration of (personality traits). – *intr.v.* To become integrated or undergo integration. [< ME, intact < Lat. *integratus*, p. part. of *integrare*, to make whole < *integer*, complete.] – **integrative** *adj.*

ทั้งสองคำหมายถึงการทำงานร่วมกัน หรือการประสานกันให้เป็นหนึ่งเดียว เวลาที่เขาเอาใช้ในทางธุรกิจเขาก็เลยแยกมันออกเป็น “แนวตั้ง” กับ “แนวนอน” ... คือว่า collaborate เป็นการประสานงานใน “แนวตั้ง” ส่วน integrate นั้นเป็นการประสานงานใน “แนวนอน” ... นี่โลกทางธุรกิจมันก็มีตั้งๆ กับนอนๆ ด้วยเหมือนกัน ไม่ใช่มีแต่ในมุ้ง ฮี .. ฮี ..

“แนวตั้ง” กับ “แนวนอน” ที่ว่านั่นก็คือการอ้างอิงกับ organization chart หรือแผนผังองค์กรแบบ classic ที่มีแบ่งแยกสายงานและการบังคับบัญชาเป็นลำดับขั้นสูงๆ ต่ำๆ ... “แนวตั้ง” ก็คือระบบงานในสายบังคับบัญชาเดียวกัน บางทีก็เรียกว่าแผนก บางทีก็เรียกว่าฝ่าย เป็นเรื่องของการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้แต่ละสายงานมุ่งเฉพาะเรื่องเฉพาะกิจกรรมอย่างเจาะลึก รายละเอียด เช่นฝ่ายการตลาด ฝ่ายบัญชี-การเงิน ฝ่ายผลิต ฝ่ายคอมพิวเตอร์ อย่างนี้เป็นต้น ส่วน “แนวนอน” ก็เป็นเรื่องของระบบงานที่มีความไขว้โยงต่อเนื่องข้ามสายงานหรือสายบังคับบัญชากัน ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ขององค์กรธุรกิจก็มักจะกระจุกตัวอยู่ที่การประสานข้ามสายงานนี้เอง เพราะคนทำงานส่วนใหญ่คิดอะไรให้เกี่ยวกับคนอื่นไม่เป็นเอาเลย การอุดหนุนอยู่ในรูของสายงานตัวเองเป็นอะไรที่มันสุขกายสบายใจมาก ขนาดที่มีฝรั่งเรียกว่า comfort zone เลยทีเดียว

แต่ก็ไม่ใช่ว่าการประสานงานในสายงานเดียวกันจะไม่มีปัญหา เพราะส่วนใหญ่แล้วการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับคนงานนั้นก็จำลองมาจาก “กระบวนการคิด” แบบเดียวกัน คือถ่างมันออกในลักษณะ “กระจายงาน” ให้หลายๆ คนช่วยกันดูแล แยกๆ กันไปคนละเรื่องสองเรื่อง ... จนในที่สุดก็เกิดอาการ “แยกร่างแบ่งวิญญูณ” ต่างคนต่างก็สนใจเฉพาะกิจกรรมประจำโลกของตัวเองและไม่สนใจใยดีกับเพื่อนพ้องที่ร่วมชะตากรรมในวันแห่งความอุบาทว์นี้อีกเลย ... ผมเรียกปรากฏการณ์อุบาทว์นี้ว่า Ostrich Effects หรือ “ปรากฏการณ์นกกระจอกเทศ” ... วันๆ ได้แต่เอาหัวจุ่มลงในรูดินโดยไม่มองว่าตัวอื่นๆ กำลังทำอะไรกันอยู่ !!

นั่นคือที่มาที่ไปของการนำเอาคำว่า **collaborate** มา “ปลุกสำนึก” ของเหล่านักกระจอกเทศในองค์กรทั้งหลาย โดยคำนี้ถ้าจะให้แปลตรงๆ ตัวเป็นภาษาไทยต้องแปลว่า “ร่วมแรงร่วมใจกัน” ไม่ใช่แค่ร่วมมือกันแบบคนละไม้คนละมือเฉยๆ (ยกเว้นว่าแขนพิการกันทั้งองค์กร ☺) ... เพราะคำนี้มีคำว่า **labor** อยู่ในตัวมันเต็มๆ คำเลย แปลว่ามัน “**ไม่ใช่ร่วมแต่ปาก**” แต่ต้องทุ่มเททั้ง “**ร่างกาย**” และ “**แรงใจ**” ออกมาประสานกันอย่างจริงจัง จังๆ ด้วย

โดยส่วนตัวแล้วผมชอบคำว่า **collaborate** มากกว่า **integrate** ครับ (เฉพาะเรื่องของคำศัพท์นะ) เพราะว่ามันมองเห็นต้นเหง้าเดิมๆ ของคำชัดเจนจาก คือมันประกอบด้วย **co(l) + labor + ate** ซึ่งท่อนสุดท้าย **-ate** เป็นการเติมเข้าเพื่อแปลงสภาพของคำให้เป็นคำกริยาเท่านั้น แต่เราได้เห็นคำ **labor** ชัดๆ ทั้งคำเลย ... นี่สิของจริง ... มันคือ “**แรงงาน**” อย่างแท้จริงครับ ไม่ใช่ภาคทฤษฎีที่เอาแต่พ่นน้ำหมากลากล้ำลายให้ฟังดูเพราะๆ ไปวันๆ เท่านั้น ... ส่วนคำว่า **integrate** นั้นจะฟังดูวิชาการไปหน่อย จริงๆ ก็เป็นคำที่มีใช้มากในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ด้วย เพราะมีรากศัพท์มาจากแหล่งเดียวกับคำว่า **integer** ที่หมายถึง “**จำนวนเต็ม**” ด้วย แต่ผมเองมักจะได้พบเห็นคำนี้จากตำราด้านคอมพิวเตอร์อยู่บ่อยๆ ก็เลยเฉยๆ ไม่ค่อยหลงใหลได้ปลื้มอะไรกับมันมากนัก

อย่างไรก็ตาม ทั้ง **collaborate** และ **integrate** เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการเพิ่ม “**ประสิทธิภาพ**” ของการทำงาน ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับ “**ประสิทธิผล**” นะครับ เพราะไอ้เจ้าตัวหลังนี้ขอแค่เสร็จสำเร็จผลก็ถือว่าใช้ได้ ไม่สนใจว่าจะเสียเวลาไปที่ชั่วอายุคนเพื่อสัมฤทธิ์ผลที่ว่่านั้น ... ก็บังเอิญว่าผมไม่ใช่พวก “**ไอ้ลูกเต่า**” ที่โคตรเหง้ามันอายุยืนได้หลายร้อยปีนี่หว่า !! ...

? Competitiveness

คำนี้ น่าจะไม่ใช่ว่าคำที่เกิดใหม่ แล้วก็ไม่น่าจะเป็นคำที่ใครผสมขึ้นมาเอง แต่อาจจะจะเป็นคำที่นิยมพูดกันอย่าง “แพร่ระบาด” โดยอาศัยชีพี้นของนักวิชาการเป็นพาหนะนำเชื่อ !!

ตามหน้ากระดาษภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน หรือหนังสือวิชาการทั่วไป เขาแปลคำนี้กันว่า “ขีดความสามารถในการแข่งขัน” ครั้น ในทำนองว่ามันน่าจะมี scale หรือมาตราในการวัดเหมือนกันกับขีดบนเครื่องชั่งตวงวัดประเภทอื่นๆ แต่ก็ไม่ได้ชัดเจนว่ามันจะถูกบัญญัติให้ใช้ชื่อ “หน่วยนับ” ว่าอะไรดีเหมือนกัน เพราะเวลาเขาจะประเมินเจ้า “ขีด” ชนิดนี้ เขาจะจัดทำกันด้วย “ดัชนี” หรือ index หรือ indicator อะไรซักอย่าง แล้วก็เรียกอย่างเต็มยศเต็มศักดิ์กันด้วยคำว่า “ดัชนีชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขัน” โดยแทบจะไม่มีใครรู้ที่มาที่ไปในรายละเอียดของระบบระเบียบด้านมาตราชั่งตวงวัดของ “ดัชนี” ตัวที่ว่านี้เลย เพราะค่อนข้างจะเป็นเรื่องของงานวิจัยอย่างเฉพาะเจาะจงลงไปเป็นจุดๆ เรื่องๆ มากกว่าจะทำกันเป็นแบบมาตรฐานครอบจักรวาล

อย่างไรก็ตาม ถ้าเราปฏิบัติกับสิ่งที่เรายังไม่รู้ชัดด้วยคาถา “ช่างแม่ง” โลกก็จะตอบรับการปฏิบัติของเราด้วยหลักแห่งการ “ช่างมึง” เหมือนกัน ... ซึ่งการ “ช่างแม่ง” นั้นจะทำให้เรา “โดดเดี่ยวทางปัญญา” ส่วนการ “ช่างมึง” ก็จะทำให้เราถูก “โดดเดี่ยวทางสังคม” ถือว่าไม่ก่อประโยชน์ใดๆ ทั้ง 2 คาถา แต่สำหรับคนที่หวังผลในทางมรรคผลแห่งโลกุตระธรรมจริงๆ ก็อาจจะบอกว่า “ช่างมันฉันไม่แคร์” ... (นั่นก็ “แล้วแต่มึง” ว่าจะทะเล่สิ่งมาอ่านต่อไปทำไม ?!)

ผมอยากให้พวกเราระลึกถึงความจริงของโลกที่ว่า “ไม่มีไฟก็ไม่มีควัน” หรือ “ไม่มีมูลหมาไม่ชี้” หรือ “ไม่มีชี้ก็ไม่มีกลิ่น” การที่คำอย่าง competitiveness กลายมาเป็นคำนามยอดนิยมในโลกธุรกิจที่ต้องแข่งขันหรือ compete กันอย่างดุเดือดเผ็ดร้อนระหว่างคู่ต่อสู้ต่างๆ ที่เรียกกันว่า competitors ในสนามรบทางการค้าที่ยังไม่ถึงกับเป็น war zone แต่ก็เรียกว่า competition นั้น มันเป็นความต่อเนื่องของกระแสทางความคิดอยู่พอสมควร การที่ทุกๆ องค์กรหรือทุกๆ ประเทศจะต้องสำรวจตรวจตราความพร้อมหรือความสามารถในการแข่งขันของตัวเองอย่างสม่ำเสมอ จึงไม่ต่างจากการที่นักกีฬาจะต้องมีตารางการฝึกซ้อมที่เคร่งครัดชัดเจน มีความเข้มงวดในการฝึกฝนและฝึกหัดทักษะต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งเพื่อความแข็งแกร่งและเพื่อความพร้อมทั้งทางร่างกายและทางด้านจิตใจตลอดเวลา

คำว่า competitiveness อาจจะถูกแปลเป็นภาษาไทยแล้วตกลง เหมือนกับมันจะถูกวัดเป็นขีดๆ ได้จริงๆ อย่างตาชั่งหรือถ้วยตวง แต่ “เรื่องตลก” กับ “เรื่องเหลวไหล” ก็ไม่เหมือนกัน ... เรื่องตลกนั้นไม่แน่ว่ามันจะต้องเหลวไหล เพราะมีแต่เรื่องเหลวไหลของคนอื่นๆ เท่านั้นที่น่าตลก (ส่วนที่เกิดขึ้นกับตัวเองเขาเรียกกันว่า “เรื่องเลวร้าย” ครั้น มีการใช้ระดับเสียงทางวรรณยุกต์ที่ไม่เท่ากัน) เราอาจจะไม่ได้สนใจคำว่า competitiveness ในแง่มุมมองนักวิจัยหรือนักวิชาการจริงๆ แต่การที่เราจะสำรวจตรวจตราตัวเองว่าเรามีความพร้อมในโลกทางธุรกิจที่ตัวเองดำเนินงานอยู่ หรือในธุรกิจที่ตัวเองนึกฝันที่จะสนใจนั้นมากน้อยขนาดไหน เราอาจจะต้องตั้งคำถามซักหลายๆ ข้อขึ้นมาอย่างเช่นว่า

- เขาใช้ปัจจัยหรือตัวแปรอะไรบ้างมากำหนดเป็นมาตรฐานของตัวเองชัด ?
- ปัจจัยหรือตัวแปรที่ว่านั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงของสิ่งที่เราต้องการค้นหาคำตอบแค่ไหน?
- เรามีความพร้อมในด้านปัจจัยหรือตัวแปรที่ว่านั้นแล้วรึยัง ?
- ถ้ายังไม่พร้อมหรือไม่พร้อมเราจะต้องทำอย่างไรบ้าง ?
- หรือว่าปัจจัยหรือตัวแปรที่เรามีอยู่แล้วนั้น สามารถสร้างประโยชน์ในด้านอื่นให้กับเรามากกว่าการพยายามแข่งขันในสิ่งที่ตัวเราเองยังไม่มีความพร้อม ?

ผมไม่อยากให้มองเรื่องอย่างนี้เป็นเพียง “กระแสแฟชั่นทางวิชาการ” แล้วก็ผ่านไปเลยๆ ไปอย่างไม่ไยดีกับมัน การตั้งคำถามให้กับตัวเอง การสำรวจตรวจตราตัวเอง การศึกษาความต้องการขั้นพื้นฐานทางธุรกิจของตัวเอง หรือของธุรกิจที่ตัวเองนี้ ก็อยากจะเข้าไปเกี่ยวข้องข้อง รวมไปถึงการศึกษาถึงจุดอ่อนจุดแข็งของตัวเอง การประมวลข้อมูลทางโอกาสและความเสี่ยงต่อธุรกิจ ... เหล่านี้ไม่ใช่เรื่องเหลวไหลอย่างแน่นอน !! ... ซึ่งถ้าบังเอิญที่มีการเรียกทั้งหมดนั้นด้วยชื่อหรือคำสั้นๆ ชักคำหนึ่ง ... ชื่อหรือคำสั้นๆ ที่ว่านั้นก็ยังไม่ใช่ว่าเรื่องเหลวไหลอยู่ดี ... ถูกมั๊ยล่ะ ?!

? Core Competencies

คำว่า competencies เป็นอีกคำหนึ่งที่แตกมาจากรากศัพท์เดียวกับคำว่า compete และ competitiveness ที่เล่าไปก่อนแล้ว เท่าที่ผมจำได้นั้นผมเห็นหลายๆ ตำรานิยามเล่นกับคำนี้ ก่อนที่จะหันมานิยามคำว่า competitiveness ซะด้วยซ้ำไป และดูเหมือนว่าจะมีคนเคยแปลคำนี้เป็นภาษาไทยในความหมายคล้ายๆ กับว่าเป็น “**ศักยภาพ**” หรือ “**ความพร้อมต่อภารกิจ**” ในบางตำราก็แปลว่า “**ศักยภาพในการแข่งขัน**” ไปเลย ซึ่งก็จะคล้ายๆ กับ “**ขีดความสามารถในการแข่งขัน**” ที่ปัจจุบันนี้เราไปใช้คู่กับคำว่า competitiveness ซะอย่างนั้นเอง !!

เรื่องอย่างนี้ในฐานะที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา แล้วก็ไม่ใช่ต้นตำรับของคำศัพท์ใหม่ๆ ทางวิชาการก็อย่าไปขยันทันทีมันหนักเลยครับ เพราะทั้งคู่เป็นคำนามของคำกริยาร่วมกันคือ compete โดยทางหนึ่งมันถูกทำให้เป็นคำคุณศัพท์ (adjective) ด้วยการสะกดว่า competent แต่อีกตัวหนึ่งมันผ่าไปเป็น competitive ซึ่งเป็น adjective ให้กับคำว่า competition หรือ competitor ซึ่งพอวนกลับมาเป็นคำนามอีกรอบหนึ่งมันก็เลยเพี้ยนๆ แบบหลักภาษาอังกฤษเป็น competence (n) หรือ competency (n) จากคำว่า competent (adj) ส่วนอีกตัวก็มาจากการเติม -ness เข้าไปเป็น competitiveness (n) จากคำว่า competitive (adj) ... รวมๆ ความทั้งหมดก็คือเป็นเล่นแคมป์ไฟของคำว่า compete ที่แปลว่า “แข่งขัน” เท่านั้นเอง ส่วนจะแข่งขันระดับบุคคล ระดับองค์กร ระดับประเทศ หรือระดับภูมิภาค พวกเจ้าของภาษาเขาก็คงจะมีวิธีแบ่งเกรดของคำต่างๆ อีกแบบหนึ่งที่พวกเราไม่ค่อยคุ้นเคยมั้งครับ เอาเป็นว่าผมจะเล่าๆ มันไปตามที่เคยอ่านเจอและมีัวคำแปลในความหมายแบบของตัวเองก็แล้วกัน ☺

ปกติเราจะไม่ค่อยได้เห็น competencies หรือ competency ถูกใช้โดดๆ ในหน้าตำราครับ เพราะมันมักจะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นวลีว่า Core Competencies เวลาที่เขาหมายถึงองค์กรทั้งองค์กร โดยผมนึกอยากจะแปลลวกๆ ว่า “**แกนศักยภาพ**” หรือ “**ศักยภาพที่แท้จริง**” หรือ “**ความสามารถหลัก**” ในการดำเนินภารกิจขององค์กร แต่เมื่อไหร่ที่มีมันถูกใช้กับระดับบุคคลเดี่ยวๆ คนเดียว เขาจะหมายถึง “**ศักยภาพ**” ที่รวมหมดทั้งในแง่ของความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ความพร้อมในการปฏิบัติ และความมุ่งมั่นทุ่มเท เรียกว่าต้องพร้อมหมดทั้งกายวาจาใจและสติปัญญาเลยทีเดียว ถ้าในระดับองค์กรก็จะต้องหมายถึงความพร้อมในด้านของรูปแบบเอกสาร ขั้นตอนของระบบสั่งการ การสื่อสารและประสานงาน ทักษะในการทำงานร่วมเป็นทีม และรวมไปถึงความยืดหยุ่นคล่องตัวของแผนงานด้วย ... พอถึงระดับประเทศก็จะครอบคลุมไปถึงระบบระเบียบพิธีการทางกฎหมาย ความคุ้มครองต่อความเสี่ยง นโยบายระดับประเทศ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การกระจายตัวของรายได้ ... ฯลฯ

ถ้าจะแปล 2 คำนี้กันแบบของผมจริงๆ ผมอยากเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดๆ อย่างนี้เลยครับว่า Core Competencies เสมือนหนึ่งเป็น “**กำลังภายใน**” ในขณะที่ Competitiveness นั้นก็คือ “**กระบวนท่า**” ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้แม้ว่าจะมีทิศทางหรือจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่พื้นฐานในการศึกษาและการฝึกฝนปฏิบัตินั้นก็จะต้องมีส่วนที่แตกต่างกันอยู่บ้างพอสมควร **ตัวหนึ่งเป็นเรื่องของรากฐานทางโครงสร้างและหลักการ ตัวหนึ่งเป็นเรื่องความชำนาญและทักษะที่จะประยุกต์ใช้** ซึ่งจะขาดตัวหนึ่งตัวใดไปไม่ได้ ... เออละ ... มีใครอยากจะช่วยกันหาคำแปลภาษาไทยให้กับ 2 คำนี้มั้ยละ ... เชิญตามสบายนะ ☺

? Dream

นี่เป็นคำธรรมดาๆ ที่ยิ่งใหญ่มากในความรู้สึกของผม 😊 ... เป็นคำเดิมๆ ที่ไม่ได้ถูกผูกมาใหม่ แต่ก็
เป็นคำที่น่าจะเอาไปเป็น “พ้องพจน์” ให้กับคำอื่นๆ ในโลกได้อีกเยอะแยะทีเดียว มันแปลว่า “ฝัน”
หรือ “ความฝัน” ขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้มันเป็นคำกริยาหรือคำนามเท่านั้นเอง ...

หลายคนอาจจะรู้สึกไม่ค่อยดีกับคำว่า “ความฝัน” เพราะเอามันไปผูกติดกับคำว่า “เพื่อฝัน” แทนที่
จะเอามันไปคู่กับคำว่า “ใฝ่ฝัน” ทั้งๆ ที่ 3 คำนี้มีที่มาที่ไปไม่ค่อยจะเหมือนนกซึกเท่าไร ...

คำว่า “ความฝัน” ก็คือคำดั้งเดิมที่ผมแปลเอาจากคำว่า dream แต่บางคนก็รู้สึกว่ามันไม่ค่อยจะ
เลิศหรูอลังการ จึงพยายามไปผูกให้มันมีความหมายแบบ “จินตนาการ” หรือ imagine หรือ
imagination ซึ่งฟังดูแล้วได้อารมณ์ creative มากกว่า แล้วมันก็ดู “เป็นรูปเป็นร่าง” มากกว่า
เพราะคำว่า imagine มีคำว่า image ที่หมายถึง “รูปภาพ” หรือ “รูปร่าง” ผสมอยู่ในตัวมันอยู่แล้ว
แม้กระทั่งระยะหลังๆ มาเนี่ย ก็ยังมีการนำคำว่า image มาแปลกันว่า “ภาพพจน์” อีกด้วย ... ซึ่ง
น่าจะเป็นก้าวย่างสำคัญที่มันเข้ามาอยู่ย่ำยามในโลกทางธุรกิจ เพราะ “การฝัน” ถึงวันเวลาในอนาคต
หรือ “การวาดหวังคาดหวัง” สิ่ง “น่าจะ” เกิดขึ้นได้นั้น บางคนเรียกว่า vision หรือพวกเราชาว
เผ่าม้งเรียกกันว่า “วิสัยทัศน์”

ส่วนคำว่า “เพื่อฝัน” นั้นมาจากการสังวาสกันระหว่าง “ความฝัน” กับ “เพื่อเจอ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ก็คือเมื่อยามที่ “เพื่อเจอ” เป็นฝ่ายขึ้นนำ นั่นคือที่มาของคำว่า “เพื่อ+ฝัน” ... ที่นี้ถ้าการสังวาสกันของ
คำทั้งคู่นี้กลายเป็นว่า “ความฝัน” เป็นฝ่ายขึ้นนำบ้างล่ะ? ... มันก็จะออกอาการ “กลายพันธุ์” ครบ
คือเป็นการสังวาสกันที่สูญเปล่า เพราะ “เพื่อเจอ” นั้นเป็นสิ่งไม่มีตัวตน เป็นเพียง “คำกริยา” ที่
ไม่มี “อาการนาม” เป็นของตัวเอง บางครั้งก็ทำตัวเป็น “คำวิเศษณ์” หรือ “คำคุณศัพท์” ที่เอาไว้แค่
ขยายความให้กับคำอื่นๆ เท่านั้น ... เพราะฉะนั้นเมื่อ “ความฝัน” เป็นฝ่ายขึ้นนำภาคปฏิบัติที่ไม่มี
แก่นสารสาระให้จับต้องได้ มันจึงออกอาการแบบ “ละเมอ” เรียกว่า “ละเมอเพื่อพัก” หรือเรียกสั้นๆ
ว่า “เลื่อนลอย”

แต่คำว่า “ใฝ่ฝัน” เป็นผลผลิตของการสังวาสกันระหว่าง “ความฝักใฝ่” กับ “ความฝัน” ถือเป็นคู่ที่
ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะมันให้ความหมายแบบเดียวกันไม่ว่า “ความฝักใฝ่” จะขึ้นนำ “ความฝัน”
เป็นคำว่า “ใฝ่ฝัน” หรือว่า “ความฝัน” จะเป็นฝ่ายขึ้นนำ “ความฝักใฝ่” กลายเป็นคำว่า “ฝันใฝ่” ...
โดยปกติแล้ว “ความฝักใฝ่” มักจะใช้ในความหมายที่ดี เช่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่วิชา ซึ่งโดยมากจะต้อง
อาศัย “ความเพียร” เป็นที่ตั้ง ... สำหรับความหมายในทางที่ไม่ดีเขาไม่เรียกว่าฝักใฝ่ แต่จะเรียกว่า
“มัวเมา” หรือ “ลุ่มหลง” แทน เช่น มัวเมาในวิชา ลุ่มหลงในอำนาจ มัวเมาในการพนัน หรือว่า
ลุ่มหลงในสุรานารี ... ทั้งนี้ทั้งนั้นถือว่าคำในความหมายที่ไม่ดีเหล่านี้เป็น “คนละเผ่าพันธุ์” กับ
“ความฝัน” และไม่เคยปรากฏว่ามีการสังวาสระหว่างกันเลย !!

คนที่แก้ภาษาไทยหน่อยอาจจะรู้สึกซัดๆ เพราะในภาษาไทยที่ลอกตำราภาษาบาลี-สันสกฤตมานั้น
เขาจะมีแต่ “การสมาสคำ” กับ “การสนธิคำ” ไม่มีเรื่องของ “การสังวาสคำ” หรือ “การปฏิสนธิคำ”
อย่างที่ผมเรียก เพราะลักษณะ “การผสมพันธุ์” ของคำต่างๆ ที่เอามานี้ ไม่มีในตำราภาษาไทย และ
ไม่เข้าหลักเกณฑ์เรื่อง “การสมาส-การสนธิ” อะไรนั้นด้วย ... ถ้าคนไทยลอกภาษาขอมมาผสมกับ
ภาษาบาลี-สันสกฤตได้ ผมก็รู้จักลอกภาษาไทยมาบัญญัติโครงสร้างตามใจตัวของผมเองได้
เหมือนกัน ... ไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอะไรถ้าเราจะมี “ภาษาเชิงซ้อน” ที่สื่อสารไขว่กันไปมา
ระหว่าง layer ของหลักภาษาได้ มีคำศัพท์ต่างๆ ที่สามารถใช้งานร่วมกันโดยไม่ต้องเสียเวลาไป
คิดค้นออกมาใหม่ให้เมื่อยชีวิต ถือเป็นแรงขยาย “ความลุ่มลึก” ให้กับภาษาที่นักวิชาการพากัน
“ภูมิอกภูมิใจ” ในความสลบซับซ้อนของมันซะเต็มประดา จนลืมนึกไปว่า “ภาษา” นั้นควรจะเอาไว้

ใช้เพื่อ “การสื่อสาร” ไม่ใช่เอาไว้ “กราบไหว้บูชา” หรือเอาไว้ “หลงใหลได้ปลื้มปิติยินดีปรีดา” อย่าง บ้าคลั่งเหมือนที่ผ่านๆ มา

“ความฝัน” เป็นส่วนประกอบที่สำคัญมากต่อชีวิตของคนครับ และไม่ควรถูกปล่อยให้ตัวเองเป็น คนประเภท “อึดคัดฝัน” ... เพราะ “ความฝัน” คือ “เข็มทิศชีวิต” ของแต่ละคน ... มันอาจจะฟังดูเวอร์ไปหน่อย เพราะพวกเราอาจจะได้ยินได้ฟังมาว่า “เข็มทิศชีวิต” เป็นอะไรอย่าง อื่นที่มันดูมีหลักการหรือมีความน่าเชื่อถือใสรศรัทธามากกว่านี้ เช่น ธรรมะ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ ... ซึ่งก็ “ไม่ผิด” เพราะ “เข็มทิศ” จริงๆ มันก็ไม่ได้เป็นก้อนอะไรเดี่ยวๆ ทั้งก่อน แต่ เป็นเครื่องมือนำทางซึ่งมีส่วนประกอบต่างๆ ที่ต้องสอดประสานและสัมพันธ์กันหลายชิ้น แล้วก็ แน่หนอนว่าแต่ละองค์ประกอบก็ยังมีคุณภาพที่ดีด้อยแตกต่างกันไป ... เพราะเมื่อคนเรามี “ความฝัน” ในเรื่องไหนก็จะชักพาให้จิตใจ “ฝึกฝน” ไปในทางที่ตัวเองเฝ้าฝัน ชี้นำให้ คนเราชวนชวายในสิ่งที่ยังเติมไม่เต็มฝันนั้น ... ศาสนาย่อมเป็นสิ่งที่พึงใฝ่หาสำหรับคนที่เฝ้า ฝันในทางเจริญแห่งจิตวิญญาณ ประเพณีและวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่น่าฝึกฝนสำหรับคนที่เฝ้าฝัน ถึงความเจริญงอกงามทางสังคม ไม่มีอะไรถูกหรืออะไรผิด แต่ทั้งหมดคือ “เครื่องประกอบเข็มทิศ” อันเต็มที่เรียกว่า “ความฝัน” ของแต่ละคน ...

“ความฝัน” เป็นรากเหง้าของ “ความคิด” และคนที่ “อึดคัดฝัน” ก็จะเป็นคนหลักลอยเลื่อนเปื้อน อย่างไม่มีจุดยืนหรือหลักยึดที่มั่นคง ไม่มีเหตุผลที่จะอยู่ ไม่มีเหตุผลที่จะตาย ไม่มีเหตุผลที่จะต่อสู้ ทั้งไม่มีเหตุผลที่จะหลบหลีก ... หลายคนเรียกมันว่า “ความอิสระ” บ้างก็เรียกว่า “ไร้กระบวนการ” สำหรับหน่อยก็เรียกว่า “ไม่ยึดติด” บางทีก็เรียกว่า “ปล่อยวาง” หรืออาจจะเรียกว่า “ความว่าง” ... แต่ผมใคร่ที่จะเสนอว่า ... ไม่ว่าเราจะเรียก “ตัวเหี้ย” ด้วยชื่อที่เพราะขนาดไหนก็ตาม มันยังเป็น สัตว์เลื้อยคลานเฝ้าฝันเติมที่เคยถูกเรียกว่า “ตัวเหี้ย” อยู่ดี ... ถูกมั้ย?! ... ดังนั้นการจะเรียก “ความไม่มีแก่นสาร” ของชีวิตด้วยศัพท์เทคนิคที่พิสดารขนาดไหน มันก็ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตมีแก่นสาร สาระขึ้นมาได้เลยฉนั้น

แค่ฝันและอยากที่จะมี “ชื่อตำแหน่ง” ใหญ่โตทางการบ้านการเมืองนั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง แต่จะ สามารถกลายเป็นพันธุ์ให้เป็น specie เดียวกับ “ชื่อตำแหน่ง” นั้นหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ... เราถึง ได้มี “นักการ” เมือง ที่ไม่ใช่ “นักการเมือง” เต็มไปหมดใจ ... แค่อเอา “สัตว์เลื้อยคลาน” มาใส่สู่ท่อนะ มันไม่กลายเป็น “มนุษย์” ขึ้นมาได้หรอกครับ !! มันต้องใช้ความมานะพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไข และขัดเกลาจริตสันดานของตัวเองมากพอสมควร ไม่ใช่แค่เปลี่ยนคำพูดหรือแก้ชื่อเรียกแล้วจะ สร้างสรรค์อะไรออกมาได้จริงๆ ...

**“ในเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่
ไม่ใช่ความล้มเหลวถ้าเราจะไปไม่ถึงจุดหมายปลายทางที่ “ใฝ่ฝัน”
หากความล้มเหลวคือ “การไม่ใฝ่ฝัน” ถึงจุดหมายที่เราต้องการ”**

Dee Hock, ผู้ก่อตั้ง VISA International

? Flexexecutive

บังเอิญอ่านเจอคำนี้ในหนังสือ Word-Spy ครับ เป็นคำที่ผสมกันระหว่าง **Flexible** ที่แปลว่า “ยืดหยุ่น” กับ **Executive** ที่หมายถึง “ผู้บริหาร” หรือ “ฝ่ายบริหาร” ถือว่าเป็นคำที่สะท้อนภาพทางความคิดบางอย่างเกี่ยวกับบริบทของงานในด้านการบริหารพอสมควร

จริงๆ แล้วบริบททางสังคมในโลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการมาโดยตลอด ไม่ใช่เพียงแค่มีการปรับเปลี่ยนกันอย่างไร้ที่สิ้นสุดไปเรื่อย ๆ ศตวรรษที่ 20 นี้เท่านั้น เพียงแต่ว่าในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามาทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์จากซีกโลกต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ความรวดเร็วของการแลกเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นต่างๆ ทางสังคมจึงอยู่ในรูปแบบที่หยาบคายโหดร้ายกันไปมา อย่างทั่วถึงมากกว่าเมื่อก่อนนี้ ... “ระบบคุณค่า” ทางสังคมจึงมีการถ่วงโอนระหว่างกันในระยะเวลายาวนาน และเกิดการปรับเปลี่ยนอย่างไม่ค่อยจะต่อเนื่องกัน จนถึงขั้นที่พวกเราต้องตกอยู่ในกระบวนการทางวัฒนธรรมที่วูบ ๆ วาบ ๆ ไม่อ้อยสร้อยห้อยละเหยเหมือนกับที่เคยพบเห็นในหน้าหนังสือประวัติศาสตร์อีกต่อไป !!

เมื่อวัฒนธรรมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างวูบวาบฉาบฉวยมากขึ้น ความไม่จริงยั่งยืนที่พบเห็นก็ยิ่งเห็นยากให้มนุษย์เห็นสังขารของ “ความไม่เที่ยง” เด่นชัดกว่าเดิม ... สถิติที่ตั้งสมมานานบนพื้นฐานที่เคยเชื่อมั่นมั่นคงก็คลอนแคลนจนผู้คนเริ่มจะอ่อนเปลี้ยเพลียปัญญากันไปหมด ในที่สุดก็เกิดอาการ “เมาโลก” และตีความอย่างสับสนระหว่าง “ยืดหยุ่น” กับ “ยวบยาบ”, ระหว่าง “ปรับเปลี่ยน” กับ “แปรปรวน”, ระหว่าง “รวดเร็ว” กับ “รีบร้อน”, ระหว่าง “เปลี่ยนแปลง” กับ “ปลิ้นปล้อน”, ระหว่าง “เคร่งครัด” กับ “คร่ำครึ”, ระหว่าง “สร้างสรรค์” กับ “ซีซั่ว”, ระหว่าง “เพียบพร้อม” กับ “พร้อมเพรียง”, ระหว่าง “พร้อมเพรียง” กับ “พลุกพล่าน”, และอีกหลายคู่ที่ไม่ได้คล้องจองหรือสัมผัสกัน ☺

Flexexecutive อาจจะเป็นคำที่น่ารักร ๆ คำหนึ่งที่ถูกผสมขึ้นมา แต่เราก็ต้องทำความเข้าใจกับ “ความยืดหยุ่น” ให้ดีด้วยว่ามันควรจะตั้งอยู่ที่ระดับไหน และในขอบเขตจำกัดเฉพาะเรื่องเฉพาะจุดอย่างไร เพราะดีไม่ดีมันอาจจะแฝงไปเป็น **Plexexecutive** ซึ่งเอา **Plex** มาจาก **plectere** ในภาษา Latin ที่หมายถึง “ขมวด” หรือ “บิด” รวมกับ **Executive** แล้วออกมาเป็นเรื่องของการบริหารงานแบบบูด ๆ เบี้ยว ๆ ที่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนซุกปมให้ยุ่งงงสับสนจนอลหม่านกันอย่างถ้วนทั่วทั้งองค์กร !!

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างคล่องแคล่วว่องไวโดยไม่สร้างความสับสนวุ่นวายให้แก่องค์กรนั้น ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อสถานะการคงอยู่ขององค์กรในปัจจุบัน (ที่ยังหวังว่าจะมีอนาคตต่อไป) แต่การจะได้มาซึ่งความสลับซับซ้อนของระบบงานที่สามารถปรับกระบวนการต่างๆ ได้อย่างลงตัวนั้น ก็ไม่ใช่แค่หนักน้ากันมั่วๆ บนโต๊ะชกโครกตอนที่สมาธิอยู่ที่ก่อนๆ ตรูทรูทวารมากกว่าก้อนกลมเนื้อในสมอง ... การที่โลกของเราเกิดอาการ “ส่ำลั้ววัฒนธรรม” อย่างที่เป็นอยู่นี้ ผมถือว่ามันคือ “ภาพขยายของโครงข่าย” เพื่อให้เราให้เห็นปัจจัยแวดล้อมทั้งหมดที่อาจจะส่งผลกระทบต่อระหว่างกันได้ตลอดเวลา ... “ปฏิสัมพันธ์” ในโครงข่ายถือว่าเป็น “ความทั่วไป” ในด้านคุณสมบัติที่จะต้องเกิดขึ้นระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ระดับของความสลับซับซ้อนจึงเป็นผลลัพธ์ที่ขึ้นตรงกับ “ปริมาณของตัวแปร” เป็นสำคัญ ไม่ใช่ว่าในโครงข่ายขนาดเล็กจะไม่มีรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันเลย อย่างที่หลายๆ คนพยายามจะหลอกให้ตัวเองเข้าใจ

ในระยะหลายปีที่ผ่านมา พวกเรามักจะได้ยินได้ฟังถ้อยคำประเภทว่า “การคิดนอกกรอบ”, “ความคิดสร้างสรรค์”, “คิดแบบบูรณาการ”, “ความเรียบง่าย”, “ความยืดหยุ่น”, “ความคล่องตัว”, และคำอื่นๆ ที่ล่องลอยในทางอวดโอ่ภูมิรู้มากภูมิรู้ดีของคนๆ หนึ่ง แต่เราก็ไม่อาจจะแยกแยะได้เลยว่าคนไหนที่พูดไปตามกระแสแฟชั่นชู้ฟิ้นนักวิชาการ หรือคนไหนที่พูดออกมาจากก้นบึ้งของหัวใจที่แจ่มแจ้งในความหมายที่แท้จริงของคำว่า “ระบบ”

เรายังคงจำเป็นที่จะต้องเปิดโลกทัศน์ของเราให้กว้าง รับฟังและรับรู้เรื่องราวที่ถ่ายทอดผ่านภูมิรู้และประสบการณ์ของคนอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่ใช่รับรู้รับฟังเพียงเพื่อที่จะตอบรับหรือต่อต้าน ไม่ใช่เพื่อจะได้แย้งแข่งขันกันประกวดว่า ego ของใครจะตัวโตกว่า หรือไม่ใช่รับรู้รับฟังเพียงเพื่อจะเชื่อเชื่ออย่างว่าง่ายเพราะตายซากทางสติปัญญาไปแล้ว ... การที่ธรรมชาติจิตใจวางตำแหน่งของก้อนขยุกขยิกก้อนหนึ่งไว้สุดซึ้งทางหัว อีกก้อนหนึ่งไว้ตรงสุดซึ้งปลายทวาร โดยมีแกนกระดูกสันหลังค้ำให้เห็นภาพของ 2 ซั้วที่ไม่อาจปะปนกันนั้น น่าจะสอนอะไรๆ ให้กับพวกเราได้หลายอย่าง ... **สิ่งที่แม้จะมีลักษณะภายนอกคล้ายกัน ใช้ว่าจะต้องเป็นสิ่งเดียวกันเสมอไป !!**

? Futurist

จำได้ว่าผมเจอคำนี้ครั้งแรกในหนังสือ “นิยายวิทยาศาสตร์” และดูเหมือนเขาจะแปลคำนี้ไว้ด้วยคำว่า “นักอนาคตประวัติศาสตร์” หรือ “นักอนาคตวิทยา” อะไรทำนองนั้น หลายปีให้หลังผมได้ข่าวว่าเขามีชื่อตำแหน่งงานใหม่ให้กับทั้ง Arthur C. Clark และ Isaac Asimov ซึ่งเป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ชั้นแนวหน้าด้วยกันทั้งคู่ โดยตำแหน่งงานนั้นก็คือ Futurist ซึ่งน่าจะหมายถึงตำแหน่งของ “นักอนาคตศาสตร์” โดยทั้ง 2 ท่านนั้นได้ค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนที่สูงลิ่วจาก “การไฝ่ฝัน” ถึงโลกแห่งอนาคต ... และคล้ายคลึงคล้ายคลึงว่า Alvin Toffler เจ้าของผลงาน The Third Wave หรือ “คลื่นลูกที่สาม” ในภาคภาษาไทย ก็มีชื่อติดใญ่อยู่ในตำแหน่งงานประหลาดนี้กับเขาด้วยเหมือนกัน ...

ผมก็เลยรู้สึกรวบกับว่า อนาคตเป็นเรื่องของ “จินตนาการ” และเป็นเรื่องของ “การไฝ่ฝัน” ที่หลายๆคนพยายามเรียกมันใหม่ด้วยชื่อเพราะๆ ว่า vision หรือ “วิสัยทัศน์” มากกว่าจะเป็นเรื่องของ “แนวโน้ม” หรือ tendency ตามปกติธรรมดาที่เป็นเรื่องของ “วิวัฒนาการ” อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะ “การไฝ่ฝัน” นั้นจะเป็นตัวนำพาให้เกิด “นวัตกรรม” ใหม่ๆ ที่เป็นการก้าวกระโดดและปรับเปลี่ยนโฉมหน้าและทิศทางของวิวัฒนาการในด้านต่างๆ ไปเลย ... แล้วก็มาถึงคำพูดนี้ของจอห์น ชาร์ (เป็นใครก็ไม่รู้ครับ เพราะลอกมาจากหนังสือ “เงินตราแห่งอนาคต”)

*“อนาคตไม่ใช่สิ่งที่เรากำลังก้าวไป แต่เป็นที่ที่เรากำลังสร้าง
หนทางสู่อนาคตไม่ใช่สิ่งที่เราค้นหา แต่เป็นสิ่งที่เราทำขึ้นมาเอง
และการกระทำของเราเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งผู้สร้างและจุดหมายปลายทาง”*

ถือเป็นคำพูดที่ตอกย้ำว่าตำแหน่งหน้าที่การงานอย่าง Futurist นั้น สมควรที่จะมี แล้วก็สมควรที่จะได้รับค่าจ้างสูงๆ ด้วย เพื่อดึงดูดให้ทุกๆ คนมา “ร่วมกันฝัน” ถึงคืนวันแห่งอนาคต เป็นกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่กำหนดทิศทางของวิวัฒนาการทางสังคมทั้งมวล ... จะว่าไปแล้วมันก็คือหน้าที่ของ Futurist ในหนังสือนิยายวิทยาศาสตร์นั่นเอง ... ซึ่งดูเหมือนจะอยู่ในเรื่อง Foundation หรือ “สถาบันสถาปนา” ของ Isaac Asimov ที่มีด้วยกัน 7-8 ภาคนั่นเอง

ผมเชื่อว่า Futurist ไม่ใช่มนุษย์ประเภทที่เอาเวลาไป “ฝันเพื่อง” ถึงแต่เรื่องที่ยังไม่เคยเกิดตลอดเวลารอบครับ เพราะบางครั้ง “นวัตกรรม” ก็เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยน “กระบวนทัศน์” หรือ paradigm หรือ mindset เท่านั้นเอง ... “โลกทัศน์” ที่เราทุกคนใช้เป็นมาตรฐานในการพิจารณา “ความจริง” ของโลกนั้น เป็นแต่เพียงสิ่งที่พวกเราสมมุติขึ้นมาเองซะส่วนใหญ่ และการปรับเปลี่ยน “ความจริง” ในสมมุติสัจจะของพวกเรา จะหมายถึงการปรับเปลี่ยน “โลกทัศน์” ให้มองเห็น “ความจริงแบบใหม่ๆ” เป็นการเปลี่ยนทัศนคติของเราต่อโลก เปลี่ยนวิธีการมองโลก เปลี่ยนมาตรฐานในการพิจารณาโลก ... และจะส่งผลกระทบให้เกิด “นวัตกรรม” ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมโลกทั้งโลกไปในที่สุดด้วย ... ผู้ที่เข้าถึง “ความจริงแบบใหม่” ได้ก่อน ก็จะเป็น “ผู้ยึดกุมระบบ” และกระบวนกรทางสังคมไปโดยปริยาย ... ซึ่งมันจะแปลงไปเป็น “อำนาจต่อรอง” เพื่อผลประโยชน์ในอนาคต ... นั่นคือเหตุผลที่ Futurist ถูกว่าจ้างด้วยค่าตอบแทนที่มหาศาล !!

หลายปีมานี้ เรามักจะได้ยินนักคิดทางการตลาดหลายคนพูดถึง “การสร้างความแตกต่าง” หรือ differentiate เพื่อที่จะไม่เป็น “ผู้ตาม” ให้กับใครๆ ในโลกที่ต้องแข่งขัน แต่สุดท้ายอดแห่งการ differentiate ก็คือการ “เป็นผู้กำหนดมาตรฐานใหม่” ให้กับเกมการแข่งขัน มันหมายความว่าเรา

จะร่วมแข่งขันในเกมที่เราเท่านั้นเป็นผู้กำหนดกติกา เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสแห่งชัยชนะ 😊 ... มันเป็นหลักคิดง่าย ๆ แต่ไม่ใช่ปฏิบัติได้ทุกๆ คนหรือทุกๆ องค์การ

ย้อนกลับไปดูที่เกมการเมือง พรรคการเมืองที่บ้าๆ บอๆ คิดแต่เรื่องเสียงเครื่องเสียงขวยออกมาให้นักวิชาการก่นด่าวิพากษ์วิจารณ์อยู่บ่อยๆ เราอย่าได้ไปหลงกลคิดว่าเขาโง่ถึงได้ทำตัวทุเรศทุรังอย่างนั้น การปั่นหัวให้ทุกคนหันเหไปสนใจกับเรื่องไม่เป็นเรื่องคือเกมที่ถูกสร้างขึ้นมาจากเพื่อหวังผลลัพธ์อะไรบางอย่างเสมอ หน้าหนังสือพิมพ์มีพื้นที่น้อยกว่าหน้าหมึกน้ำลายของ “นักวิชาการหัวกะทิ” ทั้งหลายแหล่อยู่แล้ว ... การชักจูงให้อั้วพวกชอบคิดนี้ไปสนใจเรื่องราวนอกกลุ่มนอกรทางก็ไม่ต่างจากการชักชวนให้พระไปดูหนัง X เพื่อจะได้ไม่ต้องมีเวลาปฏิบัติธรรม ... วิธีการที่ “กวนน้ำให้ขุ่น” ย่อมมีจุดประสงค์เพื่อให้น้ำนั้น “ไม่โปร่งใส” ... มันเป็น “กติกาใหม่” ที่กำหนดขึ้นมาให้คนเฮโลไปช่วยกันรักษาน้ำ ส่วน “ไอ้บ้า” นั้นก็ต่อตมาขโมยปลาไปจากบ่อชะฉิบ ... ไม่รักษาน้ำปลาก็ตาย แต่ถ้ามัวแต่รักษาน้ำไอ้คนที่กวนน้ำก็สบาย ... นี่แหละ “คิดใหม่ ทำใหม่” !!

หากเราตัดประเด็นเรื่องความเลวระยำออกไป กลเม็ดเพื่อ “ชาติกำเนิดและวงศ์ตระกูล” แบบนี้ถือเป็นการตีตัวอย่างที่น่าศึกษา ลูกไม้และลูกเล่นที่ทำให้ทุกคนในเกมกลายเป็นลูกไล่ จัดว่าทำได้แบบเนียนสนิทชิดเชื้อกับเครือข่ายจริงๆ ... อย่าไปเสียเวลาเถียงให้คอเป็นเอ็นควายว่าคนแบบนี้ไม่มีความฉลาด ... เพียงแต่แกอาจจะฟังนิทานเรื่อง “ไอ้ชาติคน” ของพระพะยอมมากไปหน่อย จนรู้สึกว่าจะอยากจะเป็น “ไอ้ชาติหมา” ก็เท่านั้นเอง ... ฮ่า ... ฮ่า ... ฮ่า ... * เอ๊ย ... (ซ้ำตั้งแต่ * จนกว่าจะจางหายไป)

ในโลกของความเป็นจริง มีเกมการแข่งขันสารพัดรูปแบบแหละครับ ทั้งยังมีกฎกติกาแตกต่างกันมากมายมหาศาล ... การกระโดดเข้าไปในเกมที่คนอื่นเป็นคนสร้าง ก็ตั้งแต่จะหาความเจ็บปวดมาใส่ตัวเอง ... การดำรงชีวิตในโลกที่เลวร้ายแห่ง “กลียุค” นี้ อย่าไปบ้าเห่อตามยุคตามสมัยให้มันมากนักเลยครับ ความแปลกใหม่ไม่จำเป็นว่าจะต้อง “ทันสมัยเปี้ยบ” ไปทุกกระเปียดนี้ แต่มีหลายๆ กรณีที่มันหมายถึง “การสร้างมิติแห่งมุมมอง” ที่แตกต่างไปจาก “โลกทัศน์” ในปัจจุบันเท่านั้นเอง ส่วนมิติที่ว่ามันจะได้รับการยอมรับมากแค่ไหนก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ไม่เกี่ยวกับครับ เพราะการ implement กับ การ imagine เพื่อสร้าง vision นั้นมันเป็นงานคนละตอนกัน !!

? Information Science

ผมบังเอิญเจอคำนี้ขณะที่ browse หาหนังสือที่น่าสนใจอยู่หลายๆ เล่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของสาขาวิชา Physics ที่ระยะหลังๆ นี้เข้ามามีบทบาทใน “สังคมนักคิด” ตั้งแต่ปรัชญาด้านสังคมศาสตร์ไปจนถึงปรัชญาในด้านการบริหารองค์กรต่างๆ ด้วย

วิทยาศาสตร์สาขา Physics ถือเป็นสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวเนื่องกับชีวิตประจำวันของคนเรามากที่สุดสาขาหนึ่ง โดยเฉพาะที่มันเป็นสาขาที่ศึกษาเกี่ยวกับ “ความเป็นจริงของโลกทางวัตถุ” ซึ่งจะกลายเป็น “กรอบกระบวนทัศน์” ของผู้คนในสังคมของแต่ละยุคแต่ละสมัย ... ก็ต้องจัดให้เป็นเรื่องที่ใหญ่มากครับ ... เพราะมันเป็นศาสตร์ที่เป็นตัวกำหนด World Perception เลยทีเดียว

เรามักจะได้ยินได้ฟังคำว่า IT ที่หมายถึง Information Technology หรือเวอร์ชันใหม่ที่มีมักจะเรียกว่า ICT ที่ย่อมาจาก Information and Communication Technology แต่ความไขว้เขวหลักๆ ที่เกิดขึ้นใน “โลกทัศน์” ของคนทั่วไปก็คือ เวลาที่เห็นคำว่า “เทคโนโลยี” ก็มักจะนึกไปถึงแต่เรื่อง “อิเล็กทรอนิกส์” หรือแคบๆ อยู่แค่ “คอมพิวเตอร์” เท่านั้น ทั้งๆ ที่ความเป็น information หรือที่มีการแปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการว่า “สารสนเทศ” นั้น เป็นอะไรที่ยิ่งใหญ่ไพศาลกว่าแค่ “กระแสข้อมูล” ที่ตั้งตากฝุ่นไว้ตามสำนักงานต่างๆ อีกมากมาย ... ดังนั้น เมื่อผมเห็นคำว่า Information Science ก็เลยคิดเอาเองว่ามันควรจะเป็น “สารสนเทศศาสตร์” เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นไปจาก “โลกทัศน์” อันคับแคบของคำว่า “เทคโนโลยี” ไปซะที่ก็ดีเหมือนกัน

หนังสือเล่มที่ผมเจอคำนี้มีชื่อว่า Information ด่วนๆ อย่างนี้เลย เขียนโดยนักวิทยาศาสตร์สาขา Physics ที่เคยมีผลงานหนังสือที่บอกเล่าวิวัฒนาการของการประมวล “ทฤษฎีสัมพัทธภาพ” ของไอน์สไตน์เข้ากับ “ควอนตัมฟิสิกส์” เพื่อสร้างเป็น Theories of Everything หรือแปลอย่างไร้รสนิยมว่า “ทฤษฎีของทุกสรรพสิ่ง” อันจะเป็นทฤษฎีที่เปลี่ยน “โลกทัศน์” อันเก่าแก่ของมนุษย์ให้ก้าวพ้นขอบเขตทางวัตถุสุดขั้วของ “ข้อมูลสารสนเทศ” อย่างเต็มตัว !!

ความน่าสนใจของนักวิทยาศาสตร์สาขา Physics ในสังคมทั่วๆ ไปและโลกทางธุรกิจนั้น น่าจะเริ่มมาตั้งแต่ครั้งที่ The Tao of Physics ขายได้เป็นล้านเล่มทั่วโลก และผมได้มีโอกาสดูเห็นการเอ๋ยอ้างถึงนักฟิสิกส์อย่างตรงๆ อีกครั้งในหนังสือ “นิยายธุรกิจ” ที่ขายดิบขายดีอย่างเหลือเชื่อเรื่อง The Goal ที่บอกเล่าถึง “โลกทัศน์” แบบนักฟิสิกส์ต่อปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งในองค์กรธุรกิจทั่วๆ ไป ... ความเป็นนักฟิสิกส์ที่ศึกษาเกี่ยวกับ “ความเป็นจริงของโลก” นั้นจึงน่าที่จะมี idea อะไรที่แปลกๆ ใหม่ๆ ออกมาให้ได้พบเห็นอยู่เสมอๆ ... โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกเขาอยู่ในสาขาวิชาที่มีโอกาสพบเห็น “ความจริงใหม่” ก่อนคนอื่นๆ ทั้งหมดในสังคมเลยทีเดียว ... และ ณ ขณะนี้ชนชาวฟิสิกส์ทั้งหลายเริ่มที่จะสรุปประเด็นไว้ตรงกันว่า “โลกไม่ใช่อะไรอื่นนอกจากสารสนเทศ” !!

ความก้าวหน้าของวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ อาจจะไม่อะไรมากหากมันไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็น “เครื่องมือ” เพื่อการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากมายมหาศาลของโลก มันเป็นเพียงเทคโนโลยีทางผ่านที่สำคัญมากในการนำพาให้สังคมโลก “ก้าวกระโดด” จากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่งอย่างสมบูรณ์เท่านั้น มันคือ “เครื่องมือ” ที่ช่วยเร่งให้การค้นคว้าวิจัยต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปในเวลาที่สั้นกระชับกว่าเมื่อก่อน เป็น “อุปกรณ์” ที่สามารถจำลองเหตุการณ์เสมือนจริงหรือ virtual reality เพื่อตรวจสอบทฤษฎีทั้งหลายว่ามีผลกระทบข้างเคียงอะไรบ้าง ... แน่หนอนที่พัฒนาการของ “เครื่องมือ” ที่ว่านี้ยังไม่เจริญถึงขีดสุด เพราะมันถูก “กัก” ไว้โดยองค์กรธุรกิจที่มุ่งแสวงผลกำไร ไม่ใช่มุ่งที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก แต่โดยสภาพการแข่งขันนั้นก็จะเป็แรงผลักดันให้แต่ละคน “กัก” เอาไว้ได้เพียงช่วงเวลาสั้นๆ ซึ่งในที่สุดแล้วมันก็จะกลายเป็น “เครื่องมือ” ที่สมบูรณ์แบบมากขึ้น ... อาจจะช้ากว่าในอุดมคติ แต่ก็ไม่มีทางหยุดนิ่งอย่างแน่นอน

การมองว่าทุกสรรพสิ่งในโลกเป็นเพียง “สารสนเทศ” ที่สามารถบริหารจัดการได้ถือเป็น “โลกทัศน์” ที่จะเปลี่ยนทัศนคติต่อ “ความเป็นจริงของชีวิต” ไปอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ genetic code หรือรหัสพันธุกรรมที่นักวิทยาศาสตร์ประกาศผลสำเร็จในการค้นหาและจัดเรียงเพื่ออ่านและทำความเข้าใจเมื่อไม่นานมานี้ ถือเป็นก้าวกระโดดสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงสรรพชีวิตในโลก และในอีกด้านหนึ่งของกระแสวิวัฒนาการทางสังคมนั้น เมื่อทัศนคติเกี่ยวกับ “เงินตรา” และการประกอบ “ธุรกิจ” ต่างๆ ถูกมองว่าเป็นเพียงการถ่ายโอนแลกเปลี่ยน “สารสนเทศ” ระหว่างกันแล้ว เราก็มีโอกาสที่จะได้เห็น “นวัตกรรมในด้านกระบวนการ” ทางธุรกิจ โดยเฉพาะในด้านการเงินและการธนาคาร ซึ่งจะแปรเปลี่ยนวิถีชีวิตของพวกเราไปอย่างไม่มีทางหวนคืนกลับมาอีกตลอดกาล

เรายังมีโอกาสได้เห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ อีกหลายปีครับ บ้างก็เป็นกระแสหลัก บ้างก็เป็นแต่เพียงกระแสนิยมประเภทแฟชั่นชั่วครั้งชั่วคราว เพราะการปรับเปลี่ยน “โลกทัศน์” ของคนทั้งโลกไม่ได้ใช้เวลาสั้นเพียงชั่วข้ามคืน ซึ่งในระหว่างกระบวนการปรับเปลี่ยนนี้ โลกทั้งโลกดูจะยุ่งเหยิงวุ่นวายจนจับต้นชนปลายกันแทบไม่หวาดไม่ไหว ซึ่งผมก็ได้แต่หวังว่าทุกๆ คนที่ผมรู้จัก จะไม่หยุดการเจริญเติบโตทางความคิดของตัวเองอยู่แค่คำว่า “เทคโนโลยี” ที่คับแคบเพียง “เครื่องมือ” ธรรมดาๆ อย่างคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์สื่อสารต่างๆ ไปเท่านั้น ... ยุคแห่งสารสนเทศที่แท้จริง จำเป็นต้องมีทัศนคติที่ไม่ยึดติดตายตัวอยู่กับเพียงโลกทางวัตถุอย่างที่เข้ามาในยุคอุตสาหกรรม ... ถ้าเราจะพยายามสังเกตให้รอบๆ ทุกวันนี้ปัจจัยสำคัญๆ ทางธุรกิจและการดำรงชีวิต หันไปผูกติดอยู่กับสิ่งที่จับต้องได้ยากมากขึ้นทุกทีแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความรู้, ความชำนาญ, วิสัยทัศน์, ความแตกต่างอันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นอัตลักษณ์, ศักยภาพ, ความน่าเชื่อถือ, ... ฯลฯ ... ซึ่งแทบจะทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องของ “ความสัมพันธ์” กันทาง “ความเชื่อ” หรือ “ทัศนคติ” หรือ “โลกทัศน์” ของกลุ่มคน เป็น “เครือข่ายทางสังคม” หรือ Social Network ที่ทรงอำนาจมากขึ้นเรื่อยๆ ... และดูเหมือนผมจะเคยเห็นคำว่า Social Capital งอกออกมาในหนังสือแนวธุรกิจที่ไหนซักแห่ง ในทำนองว่าเป็น “ต้นทุนทางสังคม” หรือ “ทรัพย์สินทางสังคม” ต่อท้ายเรื่องของ Human Capital และ Intellectual Capital ที่บ้าเห่อกันมาหลายปีติดกันแล้ว ...

การหลบลี้หลัดตาเชื่อว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกจะไม่กระทบถึงพวกเรา เนื่องจากพวกเราเป็น “ชนเผ่าอนารยชน” ที่ล่าหลังนั้น อาจจะต้องได้รับการทบทวนกันใหม่ และการเชื่ออย่างหลงระเริงว่าพวกเราทุกคนพร้อมแล้วกับ “ยุคสารสนเทศ” ก็อาจจะต้องปรับเปลี่ยนท่าทีให้เหมาะสมกว่าแค่ “ความมั่นใจ” ที่ไร้ “ศักยภาพ” ... เพราะมั่นใจแต่เปลือกนอกนั้นเขาเรียกว่า “หลงตัวเอง” ะ !!

It's never too late to learn, but sometimes too early.

-- Charlie Brown in Peanuts

เป็นคำพูดที่น่ารักดีครับ โดยเฉพาะที่มาของมัน ☺ คือมาจากตัวละครในการ์ตูน Peanuts ที่ชื่อว่า Charlie Brown ... เป็นการ์ตูนที่มีลายเส้นสวยงามและเต็มไปด้วยมุขเด็ดๆ แพร่พราวทีเดียว

ผมได้นำมาจากหนังสือ Managers Not MBAs ของ Henry Mintzberg ซึ่งเป็นหนังสือที่เขียนออกมากวิพากษ์วิจารณ์ระบบการศึกษาแบบ MBA อย่างถึง “ก้นบึ้งแห่งความเหลวไหล” เลยทีเดียว ... คำพูดจากการ์ตูนที่ผมคัดมานี่คือคำที่ใช้เปิดบทที่หนึ่งของหนังสือเล่มดังกล่าว

เกี่ยวกับ “การศึกษา” นั้น เรามักจะได้ยินแนวคิดของหลายๆ คนที่แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือ พวกหนึ่งมักจะใช้คำพูดว่า “แก่เกินเรียน” เพื่อหลีกเลี่ยงการปรับปรุงและพัฒนาตัวเอง เป็นการยกเอาเรื่องอายุและสังขารมาอวดอ้างให้ตัวเองดูมี “วิญญู” ที่ไม่ควรจะถูกบีบบังคับ แทนที่จะบอกออกมาตรงๆ ว่า “กูขี้เกียจเรียน” หรือ “กูโง่เกินกว่าที่จะเรียนรู้” ... ส่วนอีกพวกหนึ่งคือพวกที่ชอบพูดว่า “ไม่มีใครที่แก่เกินเรียน” เพราะเชื่อในอุดมการณ์ว่า “การศึกษา” คือกิจกรรมที่จะต้องกระทำไปจน “ตลอดชีวิต” ... ส่วนใหญ่พวกหลังมักจะเป็นพวกที่พอจะมีการศึกษาที่ดีเป็นพื้นฐาน และเป็นพวกที่ชอบอ่านตำราเป็นอุปนิสัยถาวรอยู่บ้างไม่มากก็น้อย ... อาจจะไม่ขยันทำงานมากนักแต่ก็ขยันเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกนักวิชาการที่ไผ่ผ่นถึงคืนวันของ “สังคมแห่งการเรียนรู้” เพราะในโลกทางวิชาการนั้นค่อนข้างเจียบเหงาโดยเฉพาะในสยามประเทศที่คนอ่านหนังสือกันถัวเฉลี่ยปีละ 3 ถึง 4 “บรรทัด” เท่านั้น !!

It's never too late to learn ก็คือคำในอารมณ์ของ “ไม่มีใครที่แก่เกินเรียน” แบบภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายความว่าอารมณ์ของคน 2 พวกนี้น่าจะเป็น “อารมณ์สากล” พอสมควร ไม่ใช่อารมณ์เฉพาะภูมิภาคหรือเฉพาะเผ่าพันธุ์ แต่เป็นอารมณ์ของคน 2 อุดมการณ์ที่ต่างกันแบบสุดขั้ว พวกหนึ่งบอกว่าตัวเองไม่มีความสามารถที่จะเรียนรู้ อีกพวกหนึ่งพยายามจะบอกว่าใครๆ ก็สามารถเรียนรู้ได้ ถ้าจิตใจมันมี “ความขยัน” มากพอ ... ถือเป็นภาระยกวางตัวเองกลายเป็น ด้วยการกล่าวตำหนิคนอื่น !! แต่ที่น่าสนใจของประโยคที่ยกมานี้อยู่ที่ท่อนหลังของมันครับ ... but sometimes too early.

ผมเชื่อว่า Charles Schulz เจ้าของผลงานการ์ตูน Peanuts น่าจะเห็น “รอยต่อ” สำคัญของทั้งสองข้ออุดมการณ์ทางการเรียนรู้ที่ว่ามานั้น นั่นคือ “ระบบการศึกษา” เพราะหากเราเจาะลึกลงไปถึงพื้นฐานทางการศึกษาจริงๆ ของคนทั้งสองกลุ่มนั้นแล้ว เราจะเห็นว่ายังมี “ช่องว่างทางการเรียนรู้” ที่แตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มความคิดทั้งสอง ... และคนเราก็ไม่ควร “สักแต่จะเรียน” เพียงอย่างเดียว แต่ในบางแง่บางมุมแล้วมันมีความเหมาะสมของ “วุฒิ” โดยเฉพาะในด้าน “วุฒิภาวะ” เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผมกำลังหมายถึงทั้ง “คุณวุฒิ” และ “วิญญู” ไปพร้อมๆ กัน ... เพราะ “วุฒิภาวะ” ในด้าน “คุณวุฒิ” บางอย่างจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะพอสมควร ซึ่งผลข้างเคียงก็คือมันจะทำให้เกิด “วิญญู” ที่มากขึ้นตามไปด้วย แต่ “วิญญู” เพียงอย่างเดียว ไม่ใช่หลักประกันว่าคุณคนนั้นๆ มี “วุฒิภาวะ” ในด้าน “คุณวุฒิ” ที่เทียบเท่าหรือเหนือกว่าบุคคลอื่นๆ ... พูดง่าย ๆ ก็คือ คนบางคนนั้นจัดเป็นประเภท “แก่แล้วแก่เลย” โดยไม่ได้มี “วุฒิภาวะ” ที่เหมาะสมตามวัยไปด้วยนั่นเอง

การ “ยึดเหยียดความรู้” ให้กับบุคคลที่ “ด้อยวุฒิภาวะ” นั้นจึงถือว่าไม่สมควรแก่เวลาในแง่ที่น่าจะใช้คำว่า “ชิงสุกก่อนห่าม” หรืออย่างที่เขายกคำว่า too early ในประโยคที่ยกมาเล่านี้แหละ (แต่คนแถวสยามประเทศชอบเอาคำว่า “ชิงสุกก่อนห่าม” นี้ไปใช้เฉพาะกับเรื่องใต้สะดือเท่านั้น ถือเป็น

ดัชนีชี้วัดระดับวุฒิภาวะทางสติปัญญาได้ที่ระดับหนึ่งเหมือนกัน ☺) ... ซึ่งลักษณะการกระทำดังกล่าวจริงแต่จะเป็นการสร้างปัญหามากกว่าการพัฒนา ... มันเป็นเหตุผลเดียวกับที่เราไม่ปฏิบัติ “กิจกรรม” ประจำคร่ำเรือนต่อหน้าลูกเด็กเล็กแดง ไม่ว่าจะเป็นลูกของตัวเองหรือลูกของคนอื่น เพราะเราเชื่อว่าเด็ก ๆ เหล่านั้น “ยังไม่ถึงเวลาที่จะเรียนรู้” ใน “กิจกรรม” ดังกล่าว เพราะ “วุฒิภาวะ” ของพวกเขายังไม่น่าจะเหมาะสม ... ฉันใดก็ฉันนั้น ... สรรพความรู้ทางวิชาการหลายอย่างก็จำเป็นต้องอาศัย “วุฒิภาวะ” ที่เหมาะสมไป “รับรู้” ไม่ใช่แค่ “สักแต่เรียนเพื่อรู้” เพียงด้านเดียว

คนที่มีแต่ “คุณวุฒิ” ทางการศึกษา แต่ “ด้อยวุฒิภาวะ” ในหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบ ก็จะพยายามทำตัว “กร่างตำรา” หว่าคนอื่น ๆ นั้น โง่เง่าเพราะด้อยการศึกษาว่า และพยายามยึดเยียดสรรพความรู้จากตำราทั้งในและนอกระบบให้ทุกคนศึกษากันอย่าง “ตาสีตาเหลือก” เป็นระบบการศึกษาที่ได้แต่ “ลนลาน” แต่ไม่มีโอกาส “เรียนรู้” เลย ... เป็นการพัฒนาบนพื้นฐานของการยึดเยียดซึ่งไม่มีทางที่จะยั่งยืน !! ... อี๋ม ... ฟังคล้ายๆ กับกำลังตำ “วิสัยทัศน์” ของไอ้หัวแก้วหน้าบางตัวยังไง อยู่นะ ☺)

ในหนังสือเรื่อง Managers Not MBAs นั้น ได้ขุดคุ้ยประวัติความเป็นมาของระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยทางด้านธุรกิจ หรือ Business Schools ต่างๆ ของอเมริกันไว้อย่างหน้าใจ มีทั้งส่วนที่กล่าวชื่นชมในความสำเร็จในทางวิชาการ แต่ก็กล่าวตำหนิในเรื่องของการปลูกฝัง “จิตสำนึก” ที่ไม่เหมาะสมกับ “วุฒิภาวะ” ในหน้าที่ของ “นักบริหาร” หรือ “ผู้จัดการ” ให้กับเยาวชนที่ละโมภโลภมากในลายยศสรรเสริญมากกว่าความเจริญของเผ่าพันธุ์และสังคมส่วนรวม ... คล้ายๆ กับใครบางคนที่ถูกยกให้เป็นมือเศรษฐกิจมาบริหารประเทศไทยแบบ MBA อยู่ในช่วงปี 2544-2548 นั้นเอง ... อี .. อี .. กัดชะอีกคำ เพราะมันห่วยแตกจริงๆ !!

เอาเหอะ ... ไหนๆ ผมก็เปิดเอกสารด้วยคำว่า “ธรรมวินัย” ซึ่งน่าจะถือเป็นเรื่องสิริมงคล จึงไม่ควรให้เรื่องราวของสัตว์เลื้อยคลานฝูงหนึ่งเข้ามาปนเปื้อนให้เป็นอัปมงคลแก่หน้ากระดาษมากนัก ช่วยกันแผ่เศษบุญส่วนกุศลให้พวกมันงรีบๆ ไปตายห้าชะให้หมดๆ เกิด ... โ .. อ .. ม .. ฤยุ !! ☺

ผมไม่เคยเห็นด้วยกับการ “ถ้าโตพัฒนา” เพราะการนำพาให้ระบบทั้งระบบนั้นประดับประดาซึ่งกันและกันได้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จาก “การยึดเยียด” เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว การปลูกฝัง “จิตสำนึกที่ถูกต้อง” และการให้ “การศึกษา” ที่พอเหมาะพอสมแก่ “วุฒิภาวะ” ของผู้คน ยังเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเสมอ ... การมอบหมายงานหรือมอบหมายอำนาจให้กับใครก็ไม่ต่างกัน ... อาจอาจจะบอกได้แค่ว่าใครโกล่ตายน่าใครในทางสถิติเท่านั้น แต่ไม่ได้เป็นปัจจัยยืนยันความมี “วุฒิภาวะ” ที่เหมาะสม หรือเป็นข้อจำกัดทางการเรียนรู้ของใครทั้งสิ้น ... ในโลกนี้ไม่มีใครที่ “แก่เกินกว่าจะเรียน” อย่างที่หลายคนกล่าวอ้างหรือคร่ำครึ แต่ไอ้ประเภท “วุฒิภาวะบกพร่อง” เนี่ยมีเยอะมาก ... ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบำบัดชะก่อนการที่คนเราไม่เก่งแต่ไม่กล้ามันยังพอเยียวยากันได้ไหว แต่ถ้าไม่เก่งแล้วอวดดี ทั้งยังไม่ยอมรับการบำบัดอีกต่างหากนะ ... ไปตายห้าชะเหอะมึง !!

? Mindset

หลังๆ มาเริ่มพบเห็นคำว่า **mindset** จากหนังสือหนังสือหาหลายเล่มอยู่ครับ มันดูคล้ายๆ กับจะเกี่ยวข้องกับคำว่า **mental model** ที่ผมจะแปลว่า “แบบจำลองในการคิด” แล้วก็อาจจะเลยเถิดออกไปใกล้เคียงกับคำว่า **paradigm** ที่มีหลายคนแปลว่า “กรอบกระบวนทัศน์” ... เพราะฉะนั้น ... ด้วยความอยากจะรู้จักมันจริงๆ ผมก็เลยไปหามันถึงแหล่งพำนักอาศัย ... dictionary ใจ !!

mindset or mind-set *n.* 1. A fixed mental attitude or disposition that predetermines a person's responses to and interpretations of situations 2. An inclination or a habit

paradigm *n.* 1. One that serves as pattern or model. 2. A set or list of all the inflectional forms of a word or of one of its grammatical categories. 3. A set of assumptions, concepts, values, and practices that constitutes a way of viewing reality for the community that shares them, esp in an intellectual disciplines [ME, example < LLat. *paradigma* < Gk. *paradeigma* < *paradeiknunai*, to compare : *para-*, alongside + *deiknunai*, to show]

ผมย้ำตัวเข้มๆ เอาไว้เฉพาะส่วนที่เป็นความหมายที่มันถูกนำมาใช้กันในปัจจุบัน หรืออย่างน้อยก็ตามหาหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออ่านทั่วๆ ไป ซึ่งดูผ่านๆ ตาไปมันก็น่าจะมีความหมายเดียวกัน แต่จริงๆ จะมีความแตกต่างกันในระดับของ **scale** หรือปริมาณประชากรที่เกี่ยวข้องกับคำ คือ **mindset** นั้นค่อนข้างที่จะเป็น “ทัศนคติส่วนตัว” และในความหมายที่ 2 ของมันก็ถึงกับระบุว่า เป็น “ความโน้มเอียง” หรือ “นิสัย” ลงไปเลยทีเดียว ซึ่งในความหมายนี้ก็น่าที่จะเหมือนกับคำว่า **mental model** เพราะมันเป็นเรื่องในระดับส่วนบุคคลเหมือนกัน .. ส่วนคำว่า **paradigm** นั้นดูจะเป็นเรื่องของ **collective mindset** หรือ “ทัศนคติร่วมของกลุ่มคน” แทนที่จะเป็นแค่เรื่องแคบๆ เฉพาะบุคคล และโดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นกลุ่มคนในแวดวงวิชาการต่างๆ โดย **paradigm** นั้นจะครอบคลุมตั้งแต่เรื่องของแนวความคิด ปรัชญา ทฤษฎีและหลักการ รวมถึงระเบียบปฏิบัติที่เข้าใจอย่างเป็นสาคร่วมกันในความเป็นจริงของเรื่องราว ณ ขณะเวลาหนึ่งๆ ... แต่ที่สุดแล้วทั้งสองคำก็คือ “กรอบทางความคิด” ที่กำหนดรูปแบบในการตอบสนองของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มคนนั่นเอง

เนื่องจาก **mindset** เป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละคน มันจึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้จากการปลุกฝังหรือการปรับเปลี่ยนทัศนคติเป็นการส่วนตัวโดยตรง แต่ **paradigm** นั้นมีโครงสร้างที่ใหญ่กว่า มีผู้คนเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหลายตาและหลากหลาย **mindset** กว่า การจะปรับเปลี่ยน **paradigm** หรือที่เรียกว่า **paradigm shift** นั้นจึงค่อนข้างที่จะซับซ้อน และจำเป็นต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์หลักฐานประกอบหลายชั้นพอสมควร ซึ่งหากทำได้สำเร็จก็จะส่งผลกระทบต่อวงที่กว้างกว่า เพราะ **mindset** ของสมาชิกในกลุ่มทั้งหมดจะถูกปรับเปลี่ยนไปพร้อมๆ กัน และอาจจะเกิดการแพร่กระจาย **mindset** ย่อยๆ เหล่านั้นไปปรับเปลี่ยน **paradigm** ของกลุ่มอื่นๆ ต่อไปได้ด้วย เพราะแต่ละสมาชิกในกลุ่มยังมีความเกี่ยวข้องกันทางสังคมกับกลุ่มสังคมอื่นที่แตกต่างกันด้วยเสมอ

อย่างไรก็ตามไม่มีหลักฐานยืนยันชัดเจนว่า ระหว่าง **mindset** กับ **paradigm** นั้น ตัวไหนเกิดก่อนตัวไหน หรือตัวไหนจะเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม ... สังคมหนึ่งๆ เกิดขึ้นจากกลุ่มคนที่มี “ทัศนคติที่ไม่ขัดแย้งกัน” และการโยกย้ายถ่ายโอนสมาชิกของสังคมระหว่างแต่ละกลุ่มก็ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่ “ทัศนคติส่วนบุคคล” เข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างมาก การ

ปรับเปลี่ยน **paradigm** หนึ่งๆ อาจจะมีผลให้เกิดการแตกตัวทางสังคมออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ที่ซับซ้อนกว่าเดิม หรืออาจจะเกิดการถ่ายเทสมาชิกระหว่างกลุ่มทางสังคมที่มีอยู่เดิม ก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั้งสิ้น ในขณะที่การปรับเปลี่ยน **mindset** ย่อยๆ ภายในกลุ่มสังคมอาจส่งผลกระทบต่อให้กลายเป็นการเคลื่อนตัวของ **paradigm** หรือ **paradigm shift** ได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์หลักฐานอันซับซ้อน ... หรืออาจจะเกิดการแตกตัวออกไปก็ไม่ว่ากัน

mindset หรือ **paradigm** จึงไม่มีประเภทที่ “ถูก” หรือที่ “ผิด” อย่างเต็มๆ ตัว มันเป็นเรื่องของกลไกการคิดสรรสมาชิกทางสังคม ซึ่งแม้แต่ในโลกของศาสนาก็ยังแบ่งแยกเป็นหลายฝักหลายฝ่ายในฝักฝ่ายเดียวกันก็ยิ่งแยกออกเป็นหลากหลายนิกายและความเชื่อ หรือแม้ในระบบความเชื่อเดียวกันก็ยังมีระเบียบพิธีการปฏิบัติที่ยิบย่อยไม่เท่ากันอีกต่างหาก ... นี่คือนิยามที่พระเจ้าสร้างขึ้นมา ???!!!

การไม่บอกกล่าวให้ชัดเจน และสร้างความคลุมเครือให้กับชาวโลก จนแม้ผู้คนที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวกันยังเถียงกันคือเป็นเอ็นวีเอ็นควายถึงขั้นรบราฆ่าฟันกันเมื่อน้ำลายไม่อาจสลายความขัดแย้งในใจได้อีกต่อไป ... นี่คือผลผลิตจากสิ่งมีชีวิตที่ “เหมือนพระองค์” ... ซึ่งเหมือนมากไปหน่อย !!

ปัญหาทั้งหลายในโลกจึงเป็นเรื่องที่ “สิ่งมีชีวิตที่เหมือนพระเจ้า” เหล่านี้ไม่มี ความชัดเจนใน **mindset** ของตัวเอง รวมทั้งไม่เข้าใจใน **paradigm** ของสังคมที่ตนเองเข้าไปร่วมสังกัดอยู่ ... หรือไม่อย่างนั้นก็เพราะไม่ยอมบอกกล่าว **mindset** ของตัวเองให้ชัดเจน ไม่กำหนด **paradigm** ของกลุ่มสังคมให้มีทิศทางที่แน่นอน จำลองแบบของ “พระบิดา” ที่นำพาโลกให้เปลวๆ ไปด้วยการตีความที่ขัดแย้งกันตลอดเวลา ... ซึ่งถ้าทำให้ทุกอย่างชัดเจนตั้งแต่แรกปัญหาก็คงไม่บานปลายขนาดอย่างที่เราเห็นอยู่นี้ !!

ในหนังสือเรื่อง *The Conversation with God* พยายามจะบอกเล่าว่าพระเจ้าสร้างมนุษย์ให้มี “*ความอิสระ*” เทียบเท่ากับพระองค์ และ*ความอิสระ*นั้นจะต้องถูกใช้ควบคู่กับ “*ความรับผิดชอบ*” ... นี่คือนิยาม “*ความชัดเจน*” ที่พระเจ้ามอบไว้ให้กับพวกเรา ชั่วหนึ่งคือทำอะไรก็ได้ อีกชั่วหนึ่งคือการระแวงระวังไม่บุ่มบ่ามซี้ซี้ ... การดำรงชีวิตอยู่บนสองความชัดเจนที่ว่านี้ มนุษย์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความ “*ความชัดเจน*” ในสิ่งที่ตัวเองเลือก ชัดเจนในสิ่งที่ตัวเราคิดและมุ่งหวัง ... ปัญหาทั้งหลายจึงไม่ได้เกิดจากพระเจ้าเป็นต้นเหตุ แต่เป็นเพราะมนุษย์เลือกที่จะไม่ชัดเจนกันเองต่างหาก ... ช่วย !!

ผมสงสัยว่าตอนที่พระเจ้าใส่ **options** มาให้กับชีวิตของพวกเราเนะ ท่านน่าจะลืมใส่ **manual** มาให้พวกเราซะมากกว่า ... อนุญาตให้เจ้าตัวประหลาดพวกนี้มีอิสระเทียบเท่ากับพระเจ้า แต่กลับไม่เห็นวิธีใช้*ความอิสระ* ที่ว่านั้นมาด้วย ... โลกมันถึงได้กลายเป็นนรกอย่างทุกวันนี้ !!

? Network

เวลาที่เอ่ยถึงคำว่า network นั้น หลายๆ คนจะพาลนึกไปถึงเรื่องของ computer ขึ้นมาทันที นึกไปถึง “ระบบเครือข่าย” นึกไปถึงระบบ LAN (Local Area Network), ระบบ WAN (Wide Area Network), ระบบ MAN (Metropolitan Area Network), อาจจะมีทันทันสมัยหน่อยก็นึกไปถึง IntraNet และ ExtraNet จนอาจจะเลยเถิดไปเป็น Internet ... ละเมอเพื่อพกไปได้เรื่อยๆ ครับ ... นึกอะไรให้เป็น “เทคโนโลยี” ที่คนส่วนใหญ่รู้จักแต่ไม่เข้าใจ ... มันเป็นเรื่องที่น่าอวดโอ่อย่างภาคภูมิใจกับความเป็นมนุษย์ของตัวเองเป็นที่ยิ่งจริงๆ !!

“เครือข่าย” หรือที่เราแปลกันมาจากคำว่า network นั้น เป็นคำที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายในวงการ IT (Information Technology : ระยะเวลาที่ผ่านมา มีคนพยายามที่จะเรียกมันใหม่ว่า ICT ที่ย่อมาจาก Information & Communication Technology ซึ่งผมก็ไม่รู้ว่า information ที่ไม่มีการ communication นั้นมันยังมีความเป็น “ข่าวสารข้อมูล” เหลืออยู่แค่ไหน การตัดจริตเติมอะไรที่เป็นส่วนเกินลงไปแล้วลุ่มหลงชื่นชมตัวเองว่ามีความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งที่น่าทุเรศอารมณ์มาก เพราะ information ที่ไม่มีการสืบทอดส่งต่อหรือถ่ายทอดผ่านกระบวนการ communication นั้น ผมจัดให้เป็นแค่ informality ที่รู้กรู้อยู่แคในกบาลของตัวเอง เพราะฉะนั้น information จึงมีความหมายครอบคลุมถึง communication อยู่แล้ว ผมจึงยังคงจะเรียกมันแค่ IT เฉยๆ จนกว่าจะมีกฎหมายมาบังคับใช้ว่า IT เป็นคำหยาบคายอย่างรุนแรงและถือเป็นการลบหลู่ “ท่านผู้เฒ่า” อันจะมีโทษสถานหนักถูกลูกหลานถึงเครือญาติและโคตรเหง้าเหล่ากอ!!) ... กลับมาที่เรื่อง network ดีกว่า ☺ ...

บังเอิญที่คำว่า network ถูกใช้อย่างแพร่หลายในวงการ IT มากกว่าวงสนทนาอื่น ก็เลยอาจจะทำให้เกิด “ความคุ้นเคยที่ไขว้เขว” (น่าจะเรียกว่า “ความขวุ่นเขว” สะ .. สะ ..) ว่ามันเป็นศัพท์เฉพาะที่เฉพาะทาง หรือเป็นเรื่องที่จำกัดกรอบขอบเขตกันอยู่แค่ “เครื่องมือ” ประกอบสำนักงานเท่านั้น แต่จริงๆ แล้ว network เป็นคำที่มีอายุเก่าแก่กว่า IT เยอะครับ มันเป็นเรื่องของ “ระบบ” หรือ system ที่หลายๆ คนพอได้ยินก็จะทำหัวเหลี่ยมๆ นึกถึงแต่ computer อีก ซึ่งก็ไม่ใช่ออย่างนั้นเหมือนกัน ... แต่ network เป็นเรื่องของ social system หรือ “กลไกทางสังคม” บางครั้งก็เรียกกันว่า social network หรือ “เครือข่ายทางสังคม” ไม่ใช่เรื่องของ electronics โดยตรงซักหน่อย !!

การที่คำนี้ถูกนำมาใช้งานในวงการ IT ก็เพราะเครื่องมือเครื่องมือนวัตกรรม IT เริ่มที่จะทำตัวเป็นเครื่องมือสื่อสารของผู้คนในสังคมมากขึ้น มีความต้องการที่จะ “สื่อสาร” ในด้านข้อมูลต่างๆ ระหว่างกันมากขึ้น ... เรียกว่ามีความต้องการในระดับของ “ชุมชน” แบบสังคมจริงๆ มากขึ้นตามทักษะและความคุ้นเคยของ “สัตว์สังคม” อย่างที่พวกเราเป็นกันมาอย่างนี้ตั้งหลายแสนปีมาแล้ว ... computer หรือ IT ทั้งหมดจึงเป็น “เครื่องมือประกอบ” ทางสังคมเท่านั้น ไม่ใช่เป็นตัวสังคมหรือเป็นชุมชนซะเอง ... **ย่ำ !! ... มันเป็นแค่ “เครื่องมือประกอบ” ทางสังคม !!**

“ความขวุ่นเขว” ที่จำกัดให้คำว่า network เป็นเรื่องราวเฉพาะแต่ในแวดวงของ “เครื่องมือประกอบ” หรือเฉพาะ “ชนกลุ่มน้อยเผ่าอิ” เรียกอีกอย่างว่า e-citizen ทำให้ความสำคัญในระดับสังคมที่เน้นความเป็นปัจเจกหรือความเป็นกลุ่มก้อนทางสังคมนั้นค่อยๆ พราดเลือนไปจาก “สามัญสำนึก” ของหลายๆ คน และเริ่มพัฒนากลไกในการคิดของตัวเองจนกลายพันธุ์ไปเป็นพวก “ปัจเจกนิยม” หรือ individualist โดยลักษณะเฉพาะตัวของเผ่าพันธุ์ individualist นั้นคือ “หลงตัวเอง” มีความเชื่อมั่นใน “อัตตา” ของตัวเองสูงมาก กระบวนการทางความคิดก็มักจะออกไปทาง “ตะแบง” มากกว่าจะพยายามไตร่ตรองให้รอบคอบ บางทีเราก็อาจจะได้ยินชาวบ้านเขาเรียกพวกนี้กันว่า “พวก ego แรง” นั่นเอง

ผมไม่อยากให้พวกเราละเลยกับ **“การให้คำจำกัดความ”** แก่ถ้อยคำต่างๆ ในชีวิตประจำวันของพวกเรา มันเป็นเรื่องที่จะต้องเอาใจใส่พอสมควร อาจจะต้องถึงกับหมกมุ่นเหมือนพวกนักภาษาศาสตร์ หรือพวกสติแตกทางตำรา ... แต่อย่ามองข้ามความสำคัญอันยิ่งใหญ่ของเรื่องไร้สาระอย่าง **“คำจำกัดความ”** นี้เด็ดขาด ... **เพราะนี่คือ “โลกของเรา” อย่างแท้จริง !!**

เราเรียกภูเข่าว่า **“ภูเขา”** เราเรียกต้นไม้ว่า **“ต้นไม้”** เราเรียกสรรพสัตว์หรือสิ่งของด้วย **“ชื่อเรียก”** ที่แตกต่างกันไปในแต่ละเผ่าพันธุ์ของเรา ... **“ถ้อยคำ”** ที่ใช้จึงเป็นเพียง **“สิ่งเสมือน”** หรือเป็นเพียง **“ภาพจำลองในสมอง”** ของพวกเราเท่านั้น ... ไม่ใช่ตัววัตถุสิ่งของหรือสรรพสิ่งใดๆ ในโลกเลย ... แต่พวกเราที่ดำเนินชีวิตของตัวเองอยู่ในโลกของ **“สมมุติสัจจะ”** เหล่านี้อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง เพราะมันเป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อสารระหว่าง **“สัตว์สังคม”** อย่างที่ธรรมชาติของพวกเราเป็นจริง ๆ กลไกในการคิดและรูปแบบกระบวนการในการตัดสินใจคุณค่าต่างๆ ของพวกเรา ก็จะเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากรูปแบบของ **“การให้คำจำกัดความ”** กับสรรพสิ่งรอบๆ ตัวของพวกเราเหล่านี้เอง หากคำจำกัดความไม่ตรงกันหรือเบี่ยงบิดผิดแผกแตกต่างกัน รูปแบบหรือกระบวนการในการคิดก็จะไม่เหมือนกันไปด้วย และจะส่งผลกระทบต่อผลการแสดงออกและการเลือกเก็บสะสมประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ... มันคือ **“ปฏิกิริยาลูกโซ่”** ทางความคิดที่เริ่มต้นจากรื่องที่คล้ายกับจะเหลวไหลอย่าง **“คำจำกัดความ”** ที่ผมเอ่ยถึงนี้ทั้งหมด !!

อย่างเช่นหลายคนแปลคำว่า **individual** ว่า **“ปัจเจกบุคคล”** หรือ **“มนุษย์ตัวเดียวๆ คนเดียว”** เพราะถือเอาความหมายทางรากศัพท์ของ **individual** ว่ามาจาก **in-** ที่แปลว่า **“ไม่”** + **dividuus** ที่แปลว่า **“แบ่งแยกได้”** ผลลัพธ์ก็เลยหมายถึง **“แบ่งแยกไม่ได้”** แล้วก็มาจำกัดความกันว่า **“คนเดียว-อันเดียว”** นี่แหละที่แบ่งไม่ได้ ... แต่คำว่า **“สังคม”** ไม่ได้หมายถึง **“คนคนเดียว”** ถูกมั๊ย? หากแยกย่อยออกเป็นโลกที่ต่างคนต่างอยู่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่พึ่งพาอาศัยกัน **“ความเป็นสังคม”** ก็หมดไปด้วย ใช้รีเปลา? ดังนั้นจึงต้องถือว่า **“สังคม”** เป็นสิ่งที่แบ่งแยกไม่ได้ด้วยเหมือนกัน ... เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว **individualist** ควรจะถูกแปลกันว่า **“ปัจเจกนิยม”** หรือ **“สังคมนิยม”** ละ? ... ผมเลือกที่จะแปลอย่างหลัง ดังนั้นความเป็น **individualist** ของผมจึงเน้นที่ความเป็น **unity** ขององค์กรหรือของสถาบัน เน้นที่ความเกาะเกี่ยวเป็นกลุ่มก้อนที่พึ่งพาอาศัยกัน ไม่ใช่แยกกันคิดแยกกันทำ มันเป็น **individualist** ที่ขัดแย้งกับสาขาวิชาที่ผมร่ำเรียนมา เพราะ **“คิลปิน”** ส่วนใหญ่่นั้นเป็น **“พวก ego แรง”** ถือเอาความโดดเด่นเฉพาะตนเป็นที่ตั้ง มีความแปลกแยกทางความคิดสูง เพราะชอบสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ให้ปรากฏแก่ประสาทการรับรู้ของผู้คน ... แต่ผมก็ยินดีที่จะเป็นเป็น **“คิลปินกบฏ”** เน้นที่การดับสูญของ **“ปัจเจกอัตตา”** ... ชี้ที่เหลี่ยมๆ กองรวมกันไว้กับทองคำวาวๆ ... ตัวหนึ่งก็ดูด้อยค่าอีกตัวหนึ่งก็มัวหมองต้องได้รับการชำระล้าง ... จะหาความโดดเด่นเฉพาะตนไปเพื่ออะไร?!

Network ที่แปลกันว่า **“เครือข่าย”** นั้น ผมอยากให้จำกัดความในมุมที่กว้างกว่ากล่องเหลี่ยมๆ ของ **computer** แล้วเราจะเห็นความหนึ่ที่ซ่อนอยู่ของคำว่า **Network Marketing** ที่ผู้บริหารของเราพูดเอาไว้ตั้งหลายปีก่อนที่นักวิชาการช็อกอเมริกาจะปลุกกระแสขึ้นมาเป็น **Customer Relationship Management (CRM)** หรือ **Customer Experience Management (CEM)** หรือ **Supply Chain Management (SCM)** ... ฝรั่งน่าจะไม่ว่าจะคิดอะไรๆ ได้ก่อนพวกเราเสมอไปหรอกครับ !!

? Sexonomics

ผมนี่ก็อยากจะสร้างคำนี้ขึ้นมาบนพื้นฐานของความหมั่นไส้ “ทักษิณอมิกส์” นั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่ง แต่อีกเหตุผลหนึ่งก็คือผมสังเกตเห็นความเกี่ยวเนื่องกันหลายอย่างระหว่าง “การกระตุ้นยอดขาย” กับ “การกระตุ้นแรงขับเคลื่อนทางเพศ” ... ซึ่งถ้าหากมองใน scale ที่ใหญ่ขึ้นแบบ “บูรณาการ” การกระตุ้นยอดขายระดับองค์กรก็จะหมายถึง “การกระตุ้นเศรษฐกิจ” ในภาพรวมด้วยเหมือนกัน ... ผมจึงอยากจะเชิญชวนพวกเรามาทำพิสูจน์ด้วยการหมั่นสังเกตแผ่นป้ายโฆษณาตามถนนหนทาง, ใบปลิว และแผ่นพับ รวมไปถึง catalog ของสินค้าแทบทุกชนิดรอบๆ ตัวของเรา ... ดูกันให้ดีๆ ชิวว่าบ่อยครั้งมากที่สุด “เครื่องเพศ” ในงานโฆษณาเหล่านั้นมีความโดดเด่นกว่าตัวสินค้าที่ “สมอ้างว่า” จะโฆษณาซะด้วยซ้ำไป ... จริงรึเปล่า ?!

เมื่อเป็นชะอย่างนี้แล้ว เวลาที่ผมนึกถึงคำว่า Knowledge Based Economy หรือที่เขาแปลกันว่า “เศรษฐกิจบนฐานความรู้” ผมก็ซึกจะลึกลงใจอยู่เหมือนกันว่าถูกต้องแค่ไหน เพราะ “ความรู้” ส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่แต่ใน “ภาคทฤษฎี” เท่านั้น โดยจำเป็นต้องอาศัย “ภาคปฏิบัติ” ที่ดำเนินการโดยคนที่เข้าใจในทฤษฎีนั้นๆ อีกทอดหนึ่ง มันจึงจะสามารถแปลงพลังงานออกมาให้โลกของเราได้ตื่นตะลึงกัน ... ส่วนแรงขับเคลื่อนจริงๆ ของระบบทั้งระบบก็ไม่ใช่ว่าจะอาศัยพวก professors ที่มีจำนวนประชากรเพียงแค่ “กระจังเดียว” อย่างที่เป็นอยู่ แต่มันต้องอาศัยกลไกทางสังคมของผู้คนอีกนับจำนวนล้านๆ ... **ที่ไม่ใช่ professors !!** ... เช่นเดียวกับแหล่งแร่และแหล่งพลังงานทั้งหลายในโลก หากปราศจากเครื่องจักรกลที่จะสามารถย่อยสลายมันในกระบวนการสันดาปต่างๆ แล้ว “ก้อนแร่ก็มันตภาพรังสี” ก็ต่างจาก “ก้อนหิน” แค่ตัวหนึ่งแผ่นอนุภาคที่เป็นรังสี แต่อีกตัวหนึ่งแผ่นอนุภาคเป็นกลิ่นที่ไม่ชวนดมเท่านั้นเอง !! ... ดังนั้น ... **เมื่อผนวกภาคทฤษฎีจากหอคอยงูสลุภาคปฏิบัติในระดับหอนางโลม มันจึงกลายเป็น Kama Based Economy ไปซะฉิบ !!**

ผมเคยคิดเล่นๆ ถึงขนาดตั้งสมมุติฐานว่า การแทรกซึมของวัฒนธรรมและระบบทางความคิดแบบฝรั่งนั้น แผ่ขยายอิทธิพลไปทั่วทุกภูมิภาคของโลกโดยอาศัย “หนังเอ็กซ์” เป็น “หัวหอก” ... จริงๆ แล้วผมก็ไม่ว่าขนาดที่จะทำเป็นงานวิจัยวิจัยอะไรออกมาหรอกครับ แต่ผมก็ยังสงสัยอยู่ลึกๆ ว่าระหว่าง “หนังเอ็กซ์” กับ “ตำรับตำราวิชาการของฝรั่ง” นั้น อะไรที่ฝังรกรากก่อนกว่ากันในแต่ละสมรรถภูมิทางวัฒนธรรม? อะไรคือกลไกผลักดันให้เกิดการ “ยอมรับ” ได้โดยทั่วไป และดูเหมือนกับว่าการแทรกซึมทางวัฒนธรรมของฝรั่งนั้นต้องพบกับ “แรงเสียดทาน” ที่น้อยมากจริงๆ ... ความเจริญก้าวหน้าแบบวัตถุนิยมก็อาจจะจะเป็นแรงขับเคลื่อนได้ปัจจัยหนึ่ง ... แต่การตอบรับอย่างถ้วนทั่วกันแบบยกภูมิภาคก็น่าจะมีอะไรที่หนักหนาสาหัสกว่านั้น เพราะมนุษย์เราน่าจะยอมรับอะไรได้ง่ายกว่าหากสิ่งนั้นตอบสนองจิตวิญญาณเบื้องต้นของเผ่าพันธุ์ตัวเอง ... และ sex ก็คือสิ่งที่ไม่มีพรมแดนอย่างแท้จริง ไม่มีเส้นแบ่งกันทางภาษา ไม่มีข้อแม้ทางทักษะหรือความชำนาญ ... ฝรั่งทำตัวเป็นอาคันตุกะที่คุ้นหน้าคุ้นตากับชาวโลกผ่านสื่อภาษาสากลที่ทุกหัวระแหงรู้จักกันดีอยู่แล้ว !!

แน่นอนที่ฝรั่งเจ้าของภาษานำเกมบนแผ่นฟิล์มรายแรกๆ ของโลกไม่น่าจะยอมรับ เพราะเขาจัดให้ธุรกรรมทาง sex เหล่านั้นเป็น “ธุรกิจนอกระบบ” ... แต่อะไรที่ทำให้เกือบทุกภูมิภาคของโลกยอมรับ “ผลิตภัณฑ์ในระบบ” ของเขาว่า “เหนือชั้น” กว่า จนกระทั่ง “ขาดดุลทางปัญญา” อย่างมหาศาลไปกับการว่าจ้างที่ปรึกษาเฉพาะเรื่องเฉพาะจุดอย่าง Reengineering, Balance Scorecard, Six Sigma, ERP, CRM, etc. หรือการส่ง “โคตรเหง้าในอนาคต” ไปร่ำเรียนวิทยาการที่ฝรั่งเขาทำการสำรวจและวิจัยไปจากภูมิภาคของพวกเขา?! ... จะเป็นเพราะพวกเขาดูคั่น

หน้าคุ่นตาและเป็นกันเองอย่างเหลือเกินด้วยรีเปล่า? พวกเขาดูคล้ายๆ กับไอ้ที่แก้ผ้าโทงๆ ให้เราเห็นในจอ TV นั้นด้วยใช่ไหม ... ถึงไวใจกันได้ง่ายๆ?!

ย้อนกลับมาที่งานโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทำไมฝ่ายประชาสัมพันธ์ถึงนิยมคัดเอาแต่ผู้หญิง แล้วอายุก็ต้องอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ บุคลิกหน้าตาไม่ต้องพูดถึง เพราะจะต้องเป็นที่เจริญอารมณ์ของผู้พบเห็นอยู่แล้ว แต่เงื่อนไขทางเพศนั้นมาจากความรู้สึกด้านไหนไม่ทราบ? ... โฆษณาเกี่ยวกับเหล้าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็นิยมใช้ผู้หญิง แนนอนที่กลุ่มลูกค้าหลักคือผู้ชาย แล้วทำไมเครื่องดื่มของผู้หญิงถึงไม่ใช่ผู้ชายเป็น **presenter** บ้างล่ะ? ... ถึงจะมีบ้างแต่สัดส่วนก็น้อยมาก!!

โฆษณาเสื้อผ้า ที่หลับที่นอน เครื่องสุขภัณฑ์ ถ้วยโถกาละมังชามอ่าง บัตรเครดิต รถยนต์มอเตอร์ไซค์ เครื่องมือช่าง วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง น้ำมันรถ น้ำมันหล่อลื่น เครื่องจักรคอมพิวเตอร์ ฤงยาง ... สารพัดประเภทสินค้าที่ยกตัวอย่างได้ไม่รู้จบ ... **presenter** เป็นผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ซะกว่า 90% โดยที่ในจำนวนนั้นมีปริมาณความต้องการเสื้อผ้าที่ไม่สมดุลกับโทนกเนื้อและหุ่นนมอีกต่างหาก !! ... ทำไม?! ... ความเกี่ยวเนื่องประการเดียวที่ผมนึกออกมาได้ในเวลานี้ก็คือ ... คนจ่ายสตังค์ “ส่วนใหญ่” ยังเป็นผู้ชาย ... เท่านั้นเอง?!

หากจะถามว่า ถ้าปริมาณของเพศหญิงมีอำนาจในการใช้จ่ายมากกว่านี้แล้ว ภาพโฆษณาทั้งหลายจะเกิดการ “แปลงเพศ” กันบ้างรีเปล่า? ผมก็ไม่ค่อยเชื่อว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เพราะทุกวันนี้ยอดขายในกลุ่มผู้หญิงก็ยังอาศัยโทนกเนื้อและหุ่นนมมาขายให้เพศเดียวกันชมอยู่แทบจะทุกยี่ห้อ ... เพราะโดยสถิติแล้วปริมาณเพศผู้ชายในประชากรโลกนั้นมีน้อยกว่า ทั้งยังมีอัตราการเกิดต่ำกว่า และผนวกกับอัตราการตายที่สูงกว่าเข้าไปอีก ... ทำให้ปริมาณของผู้หญิงที่ต้องสนใจผู้หญิงด้วยกันมีความเป็นไปได้สูงกว่า ... ใช่หรือไม่ใช่? ... แต่ว่า ... ซ้ำๆ ก่อน ...

ไม่ว่าคำตอบของคำถามที่ว่านั้นคือ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ก็ตาม ... ข้อใหญ่ใจความสำคัญก็ยงวนเวียนอยู่ที่เรื่องของ sex เหมือนเดิม ... เพราะมันคือโลกของ Sexonomics อย่างสมบูรณ์ !!?

คำว่า “ทักษิณมิติลึ” น่าจะเป็นเรื่องของ “คนซีไอ” กับ “นายช่างเสี้ย” เป็นการสร้างคำบางคำขึ้นมาคุยโตในด้านสรรพคุณให้คนหมั่นไล่ด้วยเทคนิคแบบโฆษณาทั่วไป ... **ขอแค่ให้มีคนพูดถึง ขอแค่ให้ผู้คนคุ้นเคย** ... สุดท้ายก็จะมีคนพูดต่อๆ กันไปเองไม่ว่าตาหรือชม แต่มันคือ “การสร้างแบรนด์” ให้กับ “นายอวดโอ้” โดยไม่ต้องเสียค่าประชาสัมพันธ์ ทั้งคัดครูคู่แค้น ทั้งนักวิชาการมือเก่ามือใหม่หรือมือสมัครเล่น ต่างพากันพ่นน้ำหมากลากน้ำลายกันเป็นทางยาวๆ เหมือนๆ เต็มแผงหนังสือทั่วไปหมด ... “นายอวดโอ้” ยึดแผงหนังสือเป็นป้ายหาเสียงโดยไม่ต้องจ่ายแม้แต่สตึงเดียว คนทำหนังสือต่างหากต้องพยายามชักชวนให้คนเข้าไปเดินดูเยอะๆ แล้วช่วยซื้อไปวางไว้ที่บ้านเป็นการระบายสตึง ... ก็แปลว่ารูปภาพของ “นายอวดโอ้” ได้รู้คืบเข้าไปอยู่ตามห้องหับทั้งที่ลับและที่แจ้งของชาวบ้านร้านตลาดอย่างอุ้นหนาฝาคั่ง เพราะเจ้าของบ้านเขาก็กลัวจะถูกรหาว่า “ไม่ทันสมัยจัญไรหน้าเหลี่ยม” ... ไอ้ที่วารู้ทันๆ นะ ... ราคาคุยรีเปล่าที่ ?!

... ขอแค่ให้มีคนพูดถึง ขอแค่ให้ผู้คนคุ้นเคย ...

ดู concept แล้วคล้ายๆ “หนังเอ็กซ์” ที่ฝรั่งใช้แทรกซึมทางวัฒนธรรมยังงัยงั้นเลยวะ !!
โ.. อ .. อย่างนั้นนี่ก็ Sexonomàew แล้วนี่หว่า ... ฮ่า .. ฮ่า .. ฮ่า .. เอ๊ก ๆ ๆ ...

? Strategy Maps

ถ้าใครที่ไม่ได้ฝึกการทางประสาทการรับรู้ ผมเชื่อว่าจะต้องเคยได้ยินได้ฟังคำอย่าง “สะ-แตร์ด-ที-จี” ซึ่งมักจะหลุดออกจากปาก “ท่านผู้นำ” คนปัจจุบันที่มีระดับสติปัญญาแบบ “ดอก-เตอ import” ชนิดพูดไทยแท้ๆ 100% ได้ไม่เกิน 3 นาที เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ที่ยุงยากของ “ภาษาโคตร” นั้น มันฟังแล้วเหมือนจะล่าหลังชาติพัฒนาแล้วยังไง อยู่ ... (กันฝรั่งมันไม่เหม็นกะปิมัง .. ฮี .. ฮี ..)

คำที่เรามักจะได้ยินนี่เป็นการออกเสียงแบบ English ครับ ส่วนจะเป็น English ของเผ่าพันธุ์ไหน ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกัน แต่เขาเขียนกันด้วยตัวเป็นๆ ว่า **strategy** ... ซึ่งพวก “ชนเผ่าล่าหลัง” ในแถบประเทศโลกที่สามที่อยู่ระหว่างประเทศพม่ากับประเทศกัมพูชา แปลคำนี้กันว่า “กลยุทธ์” หลายคนจึงน่าจะได้ยินพวกล่าหลังใช้ “ภาษาประจำโคตร” และอาจจะไม่ค่อยคุ้นเคยกับภาษาของโลกที่เจริญแล้ว !!

จริงๆ แล้วก็ไม่ใช่จะยกคำว่า **Strategy** ขึ้นมาเป็นคำเอกของท่อนนี้หรอกครับ เพราะผมกำลังอยากจะได้ถึงคำว่า **Maps** ที่แปลกันว่า “แผนที่” นั้นมากกว่า แต่เพื่อไม่ให้ไขว้ไขว้กับ “แผนที่” จริงๆ อย่างที่พวกเราคุ้นเคย ผมก็เลยยกเอามาทั้งคำในสภาพเดียวกับที่ตัวเองเห็นแล้วชอบใจตั้งแต่ครั้งแรก คำนี้ถูกใช้เป็นชื่อหนังสือเล่มล่าสุดของ Robert S. Kaplan กับ David P. Norton เจ้าของผลงานเขย่าต่อมกระสันของนักวิชาการเรื่อง **Balanced Scorecard** นั้นเอง !!

ทั้ง 2 คนนั้นแกพยายามเปลี่ยนตัวเองให้มาอยู่ในกระแสนิยมของคำว่า **Strategy** ตั้งแต่เล่มก่อนหน้าแล้วล่ะครับ โดยตั้งชื่อหนังสือภาคสองต่อจาก **Balanced Scorecard** ว่า **Strategy-Focused Organization** ซึ่งผมก็เคยเด็ดเอาคำว่า **Focus** มาเล่าซะเป็นตุเป็นตะไปหนึ่งแล้ว ในเอกสารชุด “80/20 อัตราส่วนครองพิภพ” มาคราวนี้ทั้งคู่ก็ยังไม่ยอมเลิกราให้น้อยหน้าไปกว่า **Michael Porter** โดยพยายามผลักดันตัวเองให้ขึ้นไปอยู่ในทำเนียบ **Strategy Guru** ให้ได้ และหยิบยกเอาคำเดิมในหนังสือเล่มแรกของพวกเขาคือ **Balanced Scorecard** ขึ้นมาปิดฝุ่นเป็นชื่อหนังสืออีกครั้ง ... ความเพียรเป็นต่อจริงๆ ☺

ผมจะแปลคำว่า **Strategy Maps** ของแก้วว่า “แผนผังกลยุทธ์” ก็แล้วกัน เพราะไม่อยากใช้คำว่า “แผนที่ยุทธศาสตร์” เนื่องจากมันฟังดูดูเดือดเลือดพล่านชนิดคลังสงครามเหมือน **George W. Bush** ยังไงก็ไม๊ ☺ ... ซึ่งการเขียน “แผนกลยุทธ์” ออกมาเป็น “ผัง” ที่ไขว้โยงเส้นทางต่างๆ ของการปฏิบัติงานและการประเมินผลตามแนวความคิดแบบ **Balanced Scorecard** นั้น ทั้งคู่เสนอเอาไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่แรกแล้ว แต่ถูกบดบังรัศมีโดย **brand name** ทางความคิดของตัวเองซะก่อน จึงหมดโอกาสที่จะโด่งดังคู่กับคำว่า **Strategy** เหมือนอย่าง **Michael Porter** ที่ยึดเอาคำนี้ไปเป็นสายสะพายด้วยหนังสือเล่มแรกในชื่อว่า **Competitive Strategy**

โดยส่วนตัวแล้วผมเห็นว่า **Robert S. Kaplan** กับ **David P. Norton** แกมี sense ทางการศึกษาด้วยภาษาที่ดีมาก การเลือกคำง่าย ๆ มาผูกให้เกิดความหมายใหม่ ๆ ดูเหมือนไม่ได้ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ชั้นสูงอะไร แต่ทั้งคู่ก็สามารถทำได้ตั้งแต่ชื่อเล่ม **Balanced Scorecard** มาแล้ว ... “บัตรคะแนน” มันเป็นเรื่องที่ **common sense** มากๆ ที่หมายถึงการประเมินผล ... มาถึงคำว่า **Strategy Maps** ที่แกล่นกับคำอย่าง “แผนที่” หรือ “แผนผัง” โดยไม่ยอมเล่นกับคำว่า **Plans** ที่ “ภาษาโคตร” ในแถบนี้เขาแปลว่า “แผนผัง” โดยตรง เพราะโดยระดับของความซับซ้อน และขนาดของพื้นที่ที่ใหญ่โตของโลกทางธุรกิจ เขาทั้งสองคนน่าจะคิดอะไรที่มันยิ่งใหญ่มากกว่าแค่ความเป็น **Business Plan** ธรรมดาๆ

ในโลกธุรกิจที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย มีความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแทบจะทุกๆ เศษเสี้ยวของวินาทีนั้น อาจจะต้องขัดแย้งกับความต้องการเวลาเพื่อความคิดหรือการวางแผนงาน อาจจะต้องเข้ากันไม่ได้เลยกับการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า หรือแม้แต่ดูเหมือนกับเป็นไปไม่ได้เลยที่จะกะเกณฑ์อะไรไว้ก่อน ... หลายคนถึงกับ “สติแตก” ที่จะเอาชีวิตขององค์กรทั้งองค์กรไปผูกอยู่กับ “สัญญาติญาณ” ของตัวเองเพียงอย่างเดียว ... ต่อสู้กับ “ความเหลวไหล” ด้วย “ความเหลวแหลก” ของระบบระเบียบในการบริหารจัดการ ...

คนอะไรถึงได้อัจฉริยะทาง “ความฉิบหาย” ได้ขนาดนั้น !!

หากเราจะลองนึกเปรียบเทียบกับการเดินทาง เส้นทางที่วุ่นสลับซับซ้อนจนไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำบรรยายเพียงอย่างเดียว นั่นเราแก้ปัญหาด้วยการเขียน “แผนที่” ใช่มั้ยล่ะ? เพื่อที่จะรู้ไว้ก่อนว่าตรงไหนมีเลี้ยว ตรงไหนมีโค้ง ตรงไหนมีแยก ตรงไหนมีสิ่งกีดขวางหรืออุปสรรคอะไร ต้องเตรียมเครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์อะไรไว้บ้าง ... เพื่อจะไปให้ถึงที่หมาย ... มันคือ “แผนที่” ที่อาจจะใช้สันตินี่แหละ ออกมาแค่จะให้สื่อสารกันได้ เพื่อช่วยขยายความให้กับคำบรรยายที่น่าคลั่งเหี้ยนเวียนนรกบาล ... นั่นแหละคือความสวยงามของคำว่า Strategy Maps ของ Robert S. Kaplan และ David P. Norton

เพราะเวลาที่เราย่อยถึงคำว่า strategy หรือ “กลยุทธ์” นั้น เราไม่ได้พูดถึงเฉพาะแค่การ dump ราคา, ไม่ใช่คิดวนเวียนอยู่กับแค่ลูกเล่นหรือลีลาในการปลอกลอกลูกค้า, ไม่ได้อาศัยเพียงการทุ่มเททรัพย์สินเงินทองเพราะคิดว่ามันเป็นเส้นหย้าแฝด, ไม่ได้จับจดอยู่กับเรื่อง sex เพราะคิดแค่จะหากินกับสันดานดิบของมนุษย์ด้วยกัน และไม่ได้หมายถึงเฉพาะแค่การทุ่มทุนซื้อหาเทคโนโลยีที่ตัวเองก็ไม่เข้าใจ ... การกำหนดกลยุทธ์เป็นเรื่องของการกำหนดความสัมพันธ์ของทุกๆ ส่วนในระบบทั้งระบบ เป็นเรื่องของคนที่จะต้องเกี่ยวข้องในทุกๆ ขั้นตอน เป็นเรื่องของความรู้ ความชำนาญเฉพาะจุดเฉพาะด้าน เป็นเรื่องของวิธีการสื่อสารและการนำเสนอ เป็นเรื่องของความสมดุลย์ระหว่างสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงกับสิ่งที่ไม่แน่นอน ... ระดับของความซับซ้อนนี้เองที่เขาเสนอให้เขียนออกมาเป็น “แผนผัง” โดยเขาตั้งชื่อให้กับมันว่า Strategy Maps เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างทุกๆ ส่วนเสี้ยวขององค์กรที่จะต้องเกี่ยวข้องกัน

โดยเนื้อหาสาระแล้ว ผมยังเชื่อว่า Strategy Maps ของ R. Kaplan / D. Norton คือหัวใจของเรื่องราวที่ทั้ง 2 คนพยายามจะนำเสนอมาตั้งแต่แรก แต่เพราะความที่มันดูเว้งว่างโหวตมาตั้งแต่อ่อนแต่ออก เนื่องจากการเขียน “แผนที่” หรือ “แผนผัง” จริงๆ นั้นจำเป็นที่จะต้อง มี “เครื่องมือ” หรือมีทิศทางในการที่จะเริ่มเขียนพอสมควร ต้องมีการกำหนดโครงสร้างทางภาษาและ “สื่อสัญลักษณ์” ต่างๆ ประกอบแผนที่ให้ได้ชัดเจนซะก่อน ... โดย “สื่อสัญลักษณ์” ที่ทั้ง 2 คนหมายถึงนั้นก็คือ Balanced Scorecard นั่นเอง ซึ่งมันจะทำหน้าที่คล้ายๆ “หลักเขต” หรือ “ป้ายบอกทิศทาง” ต่างๆ ใน “แผนที่” เพราะเขานำเสนอให้มันถูกใช้เพื่อ “การประเมินผล” แผนงานหรือกลยุทธ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมา

ในความเห็นส่วนตัวแล้ว ผมถือว่าทั้ง Balanced Scorecard และ Strategy Maps นั้นเป็นแนวความคิดที่มีความต่อเนื่องและส่งเสริมซึ่งกันและกันอยู่ในตัวของมันเอง การกำหนดแผนงานต่างๆ ที่มักจะต้องเกี่ยวข้องกับคนหลายๆ คนบนพื้นฐานทางความคิดและจิตสันดานที่แตกต่างกันนั้น จำเป็นที่จะต้อง มีเครื่องมือที่ง่ายต่อการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันอย่างทั่วถึง และแผนงานใดๆ ที่ไม่มีการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ผมก็อยากจะเรียกว่า “ผายลม” มากกว่าจะยอมรับว่านั่นคือ “แผนงาน” ... เพราะมันเหม็นแบบไม่มีกลิ่นไม่มีน้ำเอาซะเลย ... ฮ่วย !!

? Valufacture

นี่เป็นคำผสมอีกคำที่น่ารักดีครับ มาจากหนังสือชื่อ *Wordpower* ของ *Dr. Edward de Bono* ซึ่งเขาเอาคำว่า **Value** ที่หมายถึง “คุณค่า” หรือ “มูลค่า” มาผสมกับคำว่า **facture** ที่หมายถึง “การปฏิบัติ” หรือ “การกระทำ” สร้างออกมาเป็นคำที่ออกเสียงล้อกับคำ **manufacture** ที่หมายถึง “การผลิต” ... ทำให้ **Valufacture** มีกลิ่นอายของการผลิตอยู่เต็มๆ พร้อมๆ กับแนวความคิดของการ “สร้างมูลค่าเพิ่ม” หรือ **value added** เข้าไปในกระบวนการผลิตด้วย

คำว่า **value** ถูกนำมาใช้ในการนำเสนอแนวความคิดของหลายค่ายหลายสำนักพอสมควรครับ อย่างเช่นครั้งหนึ่งก็จะมีคำว่า **Supply Chain Management (SCM)** หรือที่มีคนแปลเป็นภาษาไทยว่า “การบริหารห่วงโซ่อุปทาน” ซึ่งในที่สุด คำว่า **Supply Chain** ก็ถูกขยายความต่อออกไปแล้วเปลี่ยนเป็นคำว่า **Value Chain** หรือ “ห่วงโซ่แห่งคุณค่า” ที่พยายามจะสื่อให้พวกเราเข้าใจถึง “คุณค่า” หรือ “มูลค่าเพิ่ม” ที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการผลิตจนถึงการส่งมอบให้กับผู้บริโภคขั้นสุดท้ายนั้น ทุกๆ ขั้นตอนและทุกๆ กระบวนการที่สามารถที่จะส่งผลกระทบต่อถึงกันและกัน ในลักษณะแบบ “ปฏิสัมพันธ์” ได้ตลอดเวลา ซึ่งการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ก็จะต้องเจาะลงไปในรายละเอียดของ **Value Chain** ที่ว่านี้ แล้วสร้างแรงปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันและกัน ของตัวแปรต่างๆ ขึ้นมา **โดยทฤษฎี** แล้วก็ส่งผลลัพธ์ไปยังมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นของผลิตภัณฑ์ได้ในขณะที่มีการใช้ต้นทุนด้านทรัพยากรภายในห่วงโซ่ทั้งหมดน้อยลง ??!!...

จริงๆ แล้วแนวความคิดในด้านการบริหารได้ผลุด **idea** ใหม่ๆ และชื่อใหม่ๆ ขึ้นมาให้ปวดหัวอยู่ มากพอสมควรอยู่แล้วครับ อย่างเช่น **Supply Chain Management (SCM)**, **Customer Relationship Management (CRM)**, **Customer Experience Management (CEM)**, หรือ **Value Based Management (VBM)** ที่เน้นในเรื่องของ “มูลค่าในตลาด” ขององค์กร ไม่ใช่เรื่องของคุณค่าหรือมูลค่าทางผลิตภัณฑ์ ... ซึ่งก็ไม่แปลกหากจะมีคำว่า **Value Chain Management (VCM)** สำหรับการบริหารงานที่เน้นการสร้าง “มูลค่าเพิ่ม” ให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการในห่วงโซ่หนึ่งๆ ขึ้นมา และองค์กรทั้งหมดในห่วงโซ่แห่งคุณค่านี้ก็ควรจะเรียกรวมๆ กันว่าเป็น **valufacturer** โดยการทำงานของพวกเขาก็คือ **valufacturing** นั่นเอง

จริงๆ แล้วเรื่องของ **value** หรือ “คุณค่า” นี่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทำธุรกิจมานานแล้ว เพียงแต่มันอาจจะอยู่ลึกๆ (... ลึกมากไปหน่อย !!) และไม่ค่อยจะได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อสนทนา ในทางที่เจริญสติปัญญามากนัก เนื่องจากในสังคมธุรกิจสมัยก่อนๆ นั้นน่าจะมี “ตัวเลือก” หรือ “ทางเลือก” ไม่มากนัก การผลิตและการจัดจำหน่ายก็จะเป็นไปในลักษณะแกนๆ พอถูกไถให้สีข้าง ถลอกปอกเปิกแบบให้มันผ่านๆ ไปได้วันๆ ก็คิดว่าพอแล้ว ... แต่ในปัจจุบันที่ “นักธุรกิจถลอกปอกเปิก” มีเต็มโลก การแข่งขันกัน “มั่งง่าย” ย่อมจะมีความยากลำบากมากขึ้นเรื่อยๆ และทุกๆ คนจำเป็นต้องหันมานำเสนอ “สิ่งที่ดีกว่า” ให้กับผู้บริโภค เพราะพวกเขามีโอกาสกับ “ทางเลือก” ที่เหลือเพื่อจริงๆ

ผมยังเชื่อว่าผู้บริโภคในทุกวันนี้ไม่ได้ฉลาดกว่าเมื่อก่อนมากนักหรอกครับ เพียงแต่พวก นักธุรกิจหรือนักบริหารทั้งหลายชอบที่จะคิดไปเองว่าผู้บริโภคเคยโง่กันมากกว่านี้ ... มัน เป็น “ความโง่” ที่เกิดขึ้นในจิตตคติความเชื่อแบบ “มั่งง่าย” ของผู้ผลิตและผู้ประกอบการสมัยก่อนๆ นี้ เท่านั้นเอง ... **เมื่อไหร่ที่เราคิดว่าคนอื่น ๆ นั้นโง่ เราเองนั้นแหละที่โง่ !!**

? Whatiffing

ไอนี้เป็นคำผสมขึ้นมาใหม่แน่นอน เพราะมันมาจากวลีว่า What if ... ? ที่เป็นเรื่องของการตั้งเงื่อนไขให้เป็นโจทย์ต่างๆ ที่จะกระตุ้นความคิดของพวกเรา เช่น

- จะเป็นยังไงถ้ามีพืชที่สามารถออกดอกออกผลเป็นน้ำตาลก้อนๆ ไปเลย?
- จะเป็นยังไงถ้าเราสามารถสังเคราะห์แสงแบบเดียวกับพืชแทนที่จะต้องเสียเวลาเติมสารอาหารให้กับตัวเองด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ ของพระเจ้า?
- จะเป็นยังไงถ้าเราสามารถส่งงานคอมพิวเตอร์ได้ด้วย “การคิด” โดยต่อสายสัญญาณผ่านระบบประสาทสั่งการแทนการ key หรือการพูดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน?
- และอื่นๆ

การตั้งคำถามในลักษณะที่สมมุติเงื่อนไขบางอย่างขึ้นมาในภาษาอังกฤษเขาเขียนรูปประโยคที่ขึ้นต้นด้วย What if ... ? และทำให้เกิดคนอุตรที่จะเรียกวิธีการตั้งคำถามแบบนี้ว่า What-if-ing ซึ่งพอเขียนจริงๆ ตามระเบียบวิธีของภาษาอังกฤษก็จะมีการเติมตัว f ต่อเข้าไปก่อน -ing เป็น Whatiffing นั่นเอง

Whatiffing เป็นเครื่องมือหรือ tools ที่ใช้ในกระบวนการผลิตความคิดสร้างสรรค์ทุกประเภทครับ มันเป็นเรื่องของการคิดอะไรๆ ให้มันไม่อยู่กับร่องกับรอย หรือที่หลายคนเรียกว่า “คิดนอกกรอบ” นั่นเอง เป็นเรื่องของการสมมุติเงื่อนไขบางอย่างที่ยังไม่เป็นจริงในขณะเวลานั้นๆ ขึ้นมา หรืออาจจะถึงขั้นสมมุติเงื่อนไขที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้เลย เช่นการบินของมนุษย์ หรือการเดินทางด้วยความเร็วเหนือแสง ซึ่งวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ตลอดช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา Whatiffing คือ tools ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการทั้งหมดนี้อย่างมากทีเดียว

โดยรูปของศัพท์ที่ผู้คิดขึ้นมาเป็นคำกริยาแล้วเติม -ing เข้าไปนั้นไม่มีอะไรแปลกใหม่ครับ เพราะเป็นเรื่องที่พบเห็นได้บ่อยๆ อยู่แล้วในภาษาอังกฤษ แต่ผมยกเอาคำนี้ขึ้นมาบันทึกไว้เพราะอยากจะเน้นให้พวกเราทุกคนคุ้นเคยกับเครื่องมือทางความคิดที่เรียกว่า **Whatiffing** ตัวนี้ให้มากเข้าไว้ มันคือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงมากหากเราขยันที่จะใช้มันเป็นประจำ และกับทุกๆ เรื่อง ... ความยิ่งใหญ่ของ Whatiffing อาจจะไม่เหมือนกับ tools อย่าง 5-Whyings หรือ “การถาม 5 ทำไม” ที่ออกไปทาง “ก้าวร้าว” และเป็นการ “บุกกระหน้า” ทางความคิดเพื่อต้อนเข้าให้เข้ามุมแล้วเค้นให้ได้คำตอบ แต่ Whatiffing เป็นเรื่องของการ “เปิดทางเลือก” หรือการนำเสนอ options ที่เป็น alternative ของ solution ต่อโจทย์หรือปัญหาหนึ่งๆ มากกว่าเป็น “การบีบเค้น” เพื่อระบุถึงต้นตอของปัญหาอย่าง 5-Whyings

ถ้าไม่หนักหนาสาหัสจริงๆ ผมขอแนะนำให้เก็บไว้ใช้งานทั้ง 2 ตัวเลยครับ ทั้ง 5-Whyings และ Whatiffing ... โดยใช้ 5-Whyings ในการค้นหาต้นตอของปัญหา แล้วใช้ Whatiffing ในการถกแถลงคำตอบหรือทางออกที่จะแก้ไขปัญหานั้นๆ

อย่าทำเป็นเล่นไปนะครับ ... อย่ากรูให้ทันทักษิณนะ เอา tools ปัญญาอ่อน 2 ตัวนี้ก็จับได้อยู่หมัดอยู่แล้วละ ... จะบอกให้ !!

? Wordspire!

เป็นเอกสารที่เขียนได้เพลินๆ ดีครับ เพราะผมไม่ต้องคอยพะวงพะวังกับความต่อเนื่องของเรื่องราวที่เขียนในแต่ละช่วง เห็นอะไรนึกอะไรก็เขียนมันออกไปเรื่อยๆ อย่างนั้นเอง ส่วนใหญ่ก็เป็น idea ดิบๆ ที่ไม่ค่อยจะผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งทางภาษามากนัก กระเช้าเข้าแหยมั้ง หรือหยาบๆ คายๆ มั้ง ไปตามเรื่องตามอารมณ์ที่ล้นทะลักออกมา

ผมเหลือบดูจำนวนหน้ากระดาษที่ถูกใช้ก็ล้าหนักได้ว่าสมควรแก่เวลาที่จะต้องปิดเล่มซะที เพราะถ้าขึ้นไม่ยอมเก็บงานเอกสารฉบับนี้ มันก็จะถูกเติมเข้าไปเรื่อยๆ อย่างไม่รู้จบ เพราะผมยังใช้เวลาที่มีลมหายใจอยู่นี้อ่านหนังสืออย่างบ้าๆ บอๆ ของผมต่อไปเรื่อยๆ อย่างไม่ค่อยเฉพาเจาะจงสาขาวิชาชีพ

Wordspire! เป็นคำที่ผสมระหว่าง **word** ที่หมายถึง “คำ” กับ **spire** ที่หมายถึง “ลมหายใจ” บางทีก็น่าจะแปลว่า “ลมปราณ” หรือ “ลมชีวิต” บางทีมันน่าจะถูกเข้าใจว่าเป็นการพยายามเอาคำว่า **word** มาผสมกับคำว่า **inspire** ที่มักจะแปลว่า “กระตุ้น” แบบ “แรงบันดาลใจ” ... แต่ก็อย่างที่บอกเอาไว้ตั้งแต่แรกว่า บางครั้งมันก็ “บันดาลโทสะ” ซะมากกว่า “บันดาลใจ” เหมือนกัน ... ดังนั้นในความเห็นส่วนตัวของคนที่ทำให้กำเนิดคำนี้ขึ้นมาเอง ผมอยากให้มันหมายถึง “ศัพท์อารมณ์” หรืออารมณ์อันเกิดขึ้นจากคำศัพท์ที่พบเห็นเท่านั้นเอง

ผมไม่คาดหวังว่าตัวหนังสือที่เรียงร้อยเข้าเป็นภาษาอย่างที่เห็นอยู่นี้จะมีคนอ่านรู้เรื่องมากนัก บางครั้งก็ค่อนข้างมั่นใจว่ามันไม่ถูกต้องกับหลักภาษาไทย หรืออาจจะมีไวยากรณ์ที่นอกกรอบนอกตำราออกไปหน่อย แต่ผมอยากจะยืนยันอย่างหนักแน่นว่า “ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่เกิดทีหลังภาษา” เสมอ ดังนั้นผมจึงไม่ถือสาว่าทั้งหมดที่เขียนนี้จะไม่ถูกต้องกับหลักภาษามาตรฐานที่คนไทยใช้เป็นตำราเรียนของ “โคตรรเหง้าในอนาคต” ของใครต่อใคร เพราะนักภาษายังศึกษาไม่ถึงรูปแบบสัญลักษณ์ในการสื่อสารแบบที่ผมใช้งานอยู่นี้เท่านั้นเอง ☺ ... มันสิ้นไหลและไร้รูปแบบจนเกินกว่าจะจัดให้เป็น “มาตรฐาน” ได้ ซึ่งผมก็ไม่เคยคาดหวังว่าใครจะต้องเอาสัญลักษณ์เหล่านี้ของผมไปหมักดองไว้ในผลผลิตจาก “ซากต้นไม้” ที่เย็บรวมเป็นเล่มๆ แล้วเรียกว่า “ตำรา” ไตๆ ทั้งสิ้น !!

“ภาษา” คือเครื่องมือสื่อสารของจิตวิญญาณ การบังคับรูปแบบรูปทรงทางภาษาจึงเป็นการข่มขืนทางจิตวิญญาณอย่างน่าเกลียดน่ากลัวมาก นักเขียนหลายคนอาจจะชมชอบกับการรักษาขนบปฏิบัติทางภาษาอย่างเคร่งครัด เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความยอมรับของใครต่อใครอีกหลายๆ คน ... ผมก็ไม่ได้ตัดสินว่ามันเป็นการกระทำที่ “ไม่ถูก” นี้นะ ... แต่บังเอิญว่าผมเองไม่นิยมชมชอบกับการ “ข่มขืนวิญญาณ” ของตัวเอง ... ก็เท่านั้น ... ฮี .. ฮี ..

Mr. Z.,
กรุงเทพฯ, 03.08.2004